Opłata pocztowa uiszczona ry załtem

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

פייעס פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 3 (996 | Łódź, Wtorek 4 Stycznia 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג א שבט תרפ"ז. | Nr. 3 996

24-71 .לאדז, פעטריקאווער 21, טעל — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel 24-

ארעסטירט 500 יודען אין קאוונע.

די נייע ליטווישע רעגירונג רודפ'ט די נאציאנאלע מינדערהייטען. — 3 נייע טויט-שטראפען.—נייע אונרוהען אין ליטא.—רעגירונג שיקט מיליטער געגען די אויפשטענדיגע.

קאוונא, 3 (אטע) עס האט זיך אנגעהויבען א נייע סדרה רדיפות, וואס איז געווענדט געגען די נאציאנאלע מינדערהייטען.

ספעציעל האבען אנגענומען א בייזען כאראקטער די פערפאלגונגען אויף יודען. עס איז אינטערנירט געווארען א גאנצע רייה בעדייטענדע נאציאנאל-געזעלשאפטליכע טוער, און חוץ דעם זענען ארעסטירט געווארען בעקאנטע ארבייטער טוער פון יודישע פראפעסיאנעלע פעראיינען.

די צאהל אינטערנירטע יודען דערגרייכט 500 פערזאן. בנוגע דער פרעסע פון די נאציאנאלע מינדערהייטען ובפרט דער יודישער ווערט אנגעווענדט א פאר-צענזור.

דאס איינציגע יודישע טעאטער אין קאוונא (וועגען איצט געליטעט דורכ'ן אין לאדז בעקאנטען, ארטיסט סאקאלאוו, רעד.) האט די מיליטערישע מאכט געשלאסען.

די נייע רעפרעסיעס האבען ארויסגערופען א גרויסע צורודערונג ביי דער קאוונער יודישער בעפעלקערונג.

קעניגסבערג, 3 (ספ. טעל.) פון קאוונא מעלדעט מען וועגען נייע אונרוהען אין ליטא. ווי מען גיט איבער האבען זיך אין געוויסע געגענדען פון לאנד געבילדעט אפטיילונגען פון אויפשטענדיגע, געגען וועלכע די רעגירונג האט ארויסגעשיקט מיליטער. די אויפשטענדיגע זענען געווארען צוטריבען און די אנפיהרער זייערע בעהאלטען זיך אויס אין די וועלדער.

אין צוזאמענהאנג מיט די אונרוהען איז דורכגעפיהרט געווארען א רייה ארעסטען. די ארעסטירטע זענען פער-שיקט געווארען אין קאנצענטראציאנס-לאגערן און זיי וועלען געמשפט ווערען דורכ'ן קריגס-געריכט.

ארום דער ערד-ציטערניש אין אמעריקא.

ניו-יארק, 3 (ספ. טעל.) די אמעריקאנער שטעדט פון דרום-מזרח קאליפארניען ביי דער מעקסיקאנישער גרעניץ קאלעקסיא און מעקסיקא, זענען כמעט גענצליך פערניכטעט געווארען. די ערד-ציטערניש איז פארגעקומען מיט 2 מינוטיגע פויזעס. די הייזער אויף די גאסען זענען פערגלייכט-געווארען מיט דער ערד. פון דער שטאדט-טייל וואו ס'זענען געווען די געוועלבער און די האטעלען איז נישט געבליבען קיין זכר.

דער ערשטער געוואלדיגער שטויס איז פארגעקומען אין דער סילוועס-טער-נאכט פונקט 12 א זייגער. אויך אויפ'ן מעקסיקאנישען טעריטאריום פון קאליפארניען האט מען געפילט די ערד-ציטערניש. די מעקסיקאנישע רעגירונג האט ערקלערט אין דעם געביט בעלאגערונגס צושטאנד. מ'מיילט אויך מיט וועגען ערד-ציטערניש אויפ'ן ים ביי די ברעגען פון פאציפיק.

ניו-יארק, 3 (ספ. טעל.) ס'קומען אן אלס שרעקליכערע ידיעות וועגען דער ערד-ציטערניש אין קאליפארניע. ס'האט שטארק געליטען אויך די שטאט אימפעריאל וואלי וואו ס'זענען איינגעפאלען זעהר פיל קאלאסאלע געביידעס, האטעלען, רעגירונגס-הייזער א. אנד. איינצייטיג מיט דער ערד-ציטערניש אין קאליפארניע האבען זיך אויף געפיהלט אויפטרייסלונגען אינ'ם שטאט אריזאן. דארט זענען אויסגעבראכען גרויסע שרפות, וואס צוואקסען זיך אלס מעהר און מ'קען זיי נישט איינלעשען

ניו-יארק, 3 (ספ. טעל.) אין קאלעקסיקא (קאליפארניען) איז ווידער פארגעקומען אנ'ערד-ציטערניש און די איבערגעבליבענע געביידעס שטעהען אין פלאמען. דער וואולקאן בלעק-בוטא איז טעטיג.

1 פראצענט אומזאץ-שטייער פון הורט.

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין היינטיגען „דזיעניק אוסטאוו" איז אפגעדרוקט די פעראָרדנונג וועגען רעכנען 1 פראצ. אומזאץ שטייער פון הורט-האנדעל.

גרים און משומדים.

ווארשא, 3. (טעלעפאניש). אין פערלויף פון יאהר 1926 זענען דורכ'ן ווארשאווער ראבינאט צוריקגעקומען צום יודענטום 32 משומדים און 6 קריסטען האבען אנגענומען דאס יודענטום.

3 נייע טויט-שטראפען אין ליטא.

ריגא, 3. (ספ. טעל.) אהער מעלדעט מען פון קאוונא:

נעכטען האט דאס פעלד-געריכט ווי-דער פער'משפט צום טויט 3 קאמוניס-טען, וועלכע זענען אנגעקלאגט געווא-רען אין ארויסרופען א קאמוניסטישע איבערקעהרעניש אין ליטא.

WYSTRZEGAĆ SIĘ PODRABIAŃ ZNAK TOWAROWY
ANUSOL
GOEDECKE & Co
WYPRÓBOWANY i WYGODNY SPROWADZAJĄCY ULGĘ w CIERPIENIACH
LECZNICZY ŚRODEK PRZECIWKO
HEMOROIDOM
CZOPKI
ANUSOL
PRAWDZIWY TYLKO w PUDEŁKACH z PLOMBĄ
DO NABYCIA we WSZYSTKICH APTEKACH i SKŁADACH APTECZNYCH.
JENERALNI PRZEDSTAWICIELE NA RZECZPOSPOLITĄ POLSKĄ
DOM HANDLOWY
ED. KOCH i W. BORMANN
WARSZAWA
UL. BODUENA Nº 1.

פרעמיער מארשאל פילסודסקי קאנפערירט

מיט'ן סיים-מארשאלעק וועגען בודזשעט אויף 8—1927.

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט 12 א זייגער איז אינ'ם פאריך פון פרעמיער מאר-שאל פילסודסקי פארגעקומען א זיצונג פון מיניסטארען-ראט, אויף וועלכער ס'איז צווישען אנד. בעטראכט געווארען דער בודזשעט פראוויזאריום פאר 1927–8 יאהר.

די בודזשעט-קאמיסיע פון סיים, וועל-כע האט געזאלט פארקומען, איז אפ-געלעגט געווארען ביז מארגען, ווייל אויף דער היינטיגער זיצונג פון מיניס-טארע-ראט האט געזאלט אנגענומען ווערען א רייה אויסבעסערונגען, וועלכע די רעגירונג האט אריינגעטראגען צו דער דריטער לעזונג פון בודזשעט אין דער קאמיסיע. די דריטע לעזונג וועט זיך אין דער קאמיסיע אנהויבען מאר-גען דינסטאג און וועט דויערן ביז דאנערשטאג.

האלב 11 אין דערפריה האט דער סיים-מארשאלעק ראטאי פערבעטען צו זיך אויף א קאנפערענץ דעם פארזיצער פון דער בודזשעט-קאמיסיע דעפ. רי-מאר און האט מיט איהם אפגערעדט וועגען דער דריטער לעזונג פון פרעלי-מינאר-בודזשעט.

נאך דער זיצונג פון מיניסטארען-ראט איז בעשטימט א קאנפערענץ צווי-שען דעפ. רימאר אלס פארזיצער פון דער בודזשעט-קאמיסיע מיט'ן פינאנץ-מיניסטער טשעכאוויטש, וועלכער וועט איבערגעבען די רעגירונגס-אויסבעסע-רונגען צו דער דריטער לעזונג פון בודזשעט.

נאך דער זיצונג פון מיניסטארען-ראט האט דער פרעמיער מארשאל פילסוד-סקי היינט קאנפערירט מיט'ן מארשאלעק ראטאי וועגען בודזשעט-פראוויזאריום.

דער פרעמיער האט ערקלערט, אז די רעגירונג פערקלענערט אין איהר בו-דזשעט-פראיעקט די הוצאות פאזיציעס אויף מיליטערישע צוועקען מיט 80 מי-ליאן זלאטעס און אויף עפענטליכע אר-בייט פערקלענערט די פאזיציע מיט 65 מיליאן זל.

דעפ. רימער האט דערויף אנגעוויזען אז אין בודזשעט זענען די הכנסות רע-אלע. א חוץ די פאזיציע פון 30 מיליאן פון פערמעגענס-שטייער, זענען אלע פאזיציעס זיכערע.

דאגעגען זענען די הוצאות נישט קיין רעאלע. צוליב דעם, וואס דער יקרות איז געשטיגען קאן מען פאראויס זעהן, אז מען וועט העכערען די שכירות פון די מלוכה-בעאמטע, דעריבער קאנען זיך די הוצאות פערגרעסערן.

ווארשא, 3 (טעלעפאניש) מארגען פארמיטאג וועט פארקומען א זיצונג פון דער אויסערן-קאמיסיע ביים סיים. אויף דער דאזיגער זיצונג וועט דער אויסערן-מיניסטער זאלעסקי האלטען אנ'עקספאזע וועגען דער אויסלענדישער סיטואציע.

אכטונג סוחרים!

BANK SPÓŁDZIELCZY RZEMIEŚLNIKÓW i DROBN. KUPCÓW
w GORZKOWICACH z ogr. odp.

פיהרט אויס שנעל און פינקטליך אלע באנק-אפעראציעס, נעמט אן אינקאסא, א בערגייזונגען פון וועקסלען און פראכטען, אויך (פקדונות). 263

מודעה לאפרושי מאיסורא

אלע יודישע קונים ווייסען שוין, אז געשחט'ענע גענז ביי יאסעל פיאן, חנכאדניא 15 איז באיסור גבלה וטרפה, יעצט זענען מיר מפרסם, אז מ'זאל נישט קויפען געשחטענע גענז אויף כשר ביי זיין איידעם ליבעכינסקי, צעגעלניאנא 39 אויך וועט זיין שטרענגע קאנטראלעס וועלכער גענזלער וועט ביי זיי קויפען וועט ווערען געאסר'ט. בכלל זאל יעדער קונה אכטונג געבען ביי גענז אדער אינדיקעס, עס זאל האבען די פלאמבע כשר לאדז.

ועד הרבנים עם ועד הכשרות. 268

טעאטער „סקאלא" צעגעלניאנא 18.

מיטוואך, דעם 5. יאנואר, פונקטליך 8.30 א זייגער אין אווענד קומט פאר א

פייערליכע פערזאמלונג

אויף וועלכער דער עהרען גאסט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען, גענעראל פון דער ענגלישער ארמעע

סיר ווינדהאם דידס,

געוועזענער ציוויל-סעקרעטאר (מיניסטער-פרעזידענט) פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג אין ירושלים, וועט ארויסטרעטען מיט א רעדע אויף דער טעמא:

„דער ציוניזם און די פאליטיק פון דער בריטישער אימפעריע"

בילעטען צו בעקומען אין ציוניסטישען ביורא (צעגעלנ. 4), ביי ה' ח. גורין (נאוואציעסקא 15), ביי ה' הערשקאוויטש (פעטריק. 70) און אין טאג פון דער פערזאמלונג — פון 5 א זייגער נאכמיטאג ביי דער קאסע פון טעאטער „סקאלא". 257

אונטערשטיצען דעם באַרבאַריזם, הייסט געבן געלד רומעניע, זאָגט פויל נאַטאַן.

אומוואַרשיינליך און דאָך מעגליך.

ס'איז נאָך ביי אַלעמען פריש אין זכרון דער גרויסער רעש, וועלכען ס'האָט אַרויסגערופען אין גאַנץ פוילען דער בעריהמטער פרעסע-דעקרעט, וועלכער איז סוף-כל-סוף אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

איצט גרייט צו די רעגירונג, אַ נייעם פרעסע-דעקרעט נאָך די אומגעלונגענע עקספּערימענטען מיט דעם ערשטען דעקרעט.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט שרייבט דער „קור. פּאָר.": „דאָס, וואָס איז ביז איצט בעוואוסט וועגען דעם טעקסט פון דעם נייעם פרעסע-געזעץ, וועלכער ווערט צוגעגרייט, איז אויף אַזוי פיל אומוואַרשיינליך, אַז ס'ווילט זיך פּשוט נישט גלויבען, אַז דער מיניסטאָרען-ראַט זאָל אַפּראָבירען אַזאַ משונה'דיגע זאַך און ווי ער אַרויסשטעלען דעם פּרעזידענט אויף אַ קאָנפליקט מיט דער עפענטליכער מיינונג, מיט די געזעצגעבערישע אַנשטאַלטען און ענדליך אויך – מיט קאָנסטיטוציאָנעלע בעשלוסען".

די כלומר'שטע קאָרעקטיוען, וועלכע דער נייער דעקרעט פיהרט איין אין פערגלייך מיט דעם פערגאַנגענעם שלים'מזל'דיגען דעקרעט. ווי למשל, דאָס אָפּוואַרפען די אַדמיניסטראַטיווע יוריסדיקציע – טראָגען אַן'אויבערפלעכ-ליכען כאַראַקטער, מחמת דער עיקר-ציל, וועלכער איז געווענדעט געגען דער פרייהייט פון וואָרט, פערבלייבט אויך אומבערירט אין דעם נייעם דעקרעט...

אַזוי, למשל, ווייסט דער „קור. פּאָר." צו דערצעהלען, אַז דער „נייער" אויס-סערגעווענליך - כאַאָטיש בעאַרבייטער פרעסע-דעקרעט ענטהאַלט אין זיך אַזעלכע רעפּרעסיע - בלימלעך, אַז אַפילו די גרעסטע פאַנטאַזיע האָט זיי נישט געקענט צוטראַכטען.

דער נייער דעקרעט, וועלכער איז שטאַרק דורכגעדרונגען מיט דער „מאָ-ראַל" פון'ם מאַי-לאַגער, זעהט פאָר אַ מעגליכקייט פון קאָנפיסקאַציעס אַפילו אויף דער פאָדערונג פון אַ פּריוואַטע פּערזאָן, וועלכער ווערט איינגעפינען, אַז אין דער צייטונג איז אָפּגעדרוקט אַ נאָ-טיץ, וועלכע בעליידיגט איהם. און אָט דער לעצטער אַבסורדאַלער פּונקט פון דעקרעט קען טאַקע דערפיהרען צו פערשידענע משונה'דיגע סורפּריזען אין טאָג-טעגליכען לעבען.

אויב מיר וועלען זיך אויף אַ מינוט פאָרשטעלען, אַז אַזאַ דעקרעט וואָלט ערשינען אין די צייטען פון דער ממשלה פון וויטאָס עס קאָמפּ. וואָלטען דאַן קאָנפיסקירט געוואָרען אַלע צייטונגען, אין וועלכע ס'זענען געדרוקט די ענונ-ציאַציעס פון מאַרשאַל פּילסודסקי. אַ

חוץ דעם דאַרף מען געדענקען, אַז דער בעגריף פון „בעליידיגונג" איז זעהר אַן'עלאַסטישער, און יעדער מיניסטער, אָדער וואָיעוואָדע, סטאַראָסטע און אַפילו אַ נידעריגער בעאַמטער וועט שטענ-דיג אויפ'ן סמך פון אַזאַ „בעליידיגונג" קענען פאָדערען צו קאָנפיסקירען די צייטונג.

צי אַזאַ איבערגעניצעוועטער דעקרעט וועט ווירקליך קענען ווערען אַ נוצלי-כער פאַקטאָר אין אונזער „מאָראַלישער" סאַנאַציע קען מען נאַטירליך שטאַרק צווייפלען.

א. צ-ם.

בערלין. (יט"א). אין לעצטען נומער פון אָרגאַן פון פערבאַנד פון די דייטשע יודען האָט פויל נאַטאַן פערעפענטליכט אַן'אַרטיקעל וועגען דעם מאַר-טירערטום פון די רומענישע יודען און די לעצטע עקסצעסען אין רומעניען. אין דעם אַרטיקעל קומט פויל נאַטאַן צו פאָלגענדע אויספיהרונגען: עס איז אַ ספק, צי דער פעלקער-בונד וועט אין איצטיגען מאָמענט געהעריג רעאַגירען אויף די שרעקליכע געשעהענישען אין רומעניען. מען דאַרף אָבער גלייכצייטיג נישט אָבשפּאָטען פון פעלקער-בונד און אָבשוואַכען זיין אויטאָריטעט אין דער בריי-טער עפענטליכער מיינונג. געוויס האַנדעלט נאָך נישט איצט דער פעלקער-בונד אַזוי ווי מען וואָלט געקאָנט ערוואַרטען, אָבער אין דער צוקונפט וועט דער פעלקער בונד דערוואַקסען צו זיינע אויפגאַבען. עס איז זיכער, דאָס שוין אַליין די מעגליכקייט פון אַן'אינטערווענץ פון פעלקער-בונד וועט אַ ביסעל אויסניכ-טערן און אָבשרעקען די רומענישע פּאָליטיקער. עס איז דאָך נישט אַנגענעהם, אַז די אסיפה פון די ציוויליזירטע פעלקער זאָל אויפפאָדערן עמיצען עפענטליך צו אָרדנונג.

עס דאַרף אָבער גלייכצייטיג אָנגעווענדעט ווערען אַן'אַנדער מיטעל, וואָס ווירקט דירעקט און שנעל. אין רומעניען הערשט אַ קאַסטע, וואָס ליידט אויף אַ כראָנישען געלד-מאַנגעל. אויך איצט האָט רומעניען, אונטער דער הערשאַפט פון די באָיאַרען געקלאַפּט אין פערשידענע טירען, כדי צו בעקומען אַ הלואה. זי בעקומט אָבזאָגען צוליב דער נישט-זיכערער פינאַנציעלער און אינערליכער לאַגע. אַ מלוכה, וואָס ערלויבט די סטודענטען אויף ווילדע, אַנאַרכיסטישע אַנ-פאַלען אויף אַ געוויסען טייל פון דער בעפעלקערונג, אַ מלוכה, וואָס האָט נאָך נישט בעוויזען צו לעזען די ברענענדע אַגראַר-רעפאָרם פערדיענט נישט אויף אַ פינאַנציעלען צוטרוי. געוויס זענען פינאַנץ-פראַגען און פראַגען פון הומאַניטעט נישט אידענטיש. אָבער אָהן דער מאָדערנער הומאַניטעט קאָן נישט הערשען רוה און אָרדנונג אין אַ לאַנד און דערפאַר קאָן אויך איהר פינאַנציעלע לאַגע נישט זיין קיין זיכערע. געבען אַזאַ מלוכה זעק מיט גאָלד וואָלט געהייסען אונ-טערשטיצען דעם באַרבאַריזם און שטעלען אין געפאַהר די קאַפּיטאַלען.

ווי האַלט עס מיט דעם ביל

אַריינצולאָזען אויסער דער קוואָטא פרויען און קינ-דער פון אימיגראַנטען?

וואַשינגטאָן, (י.ס.א.) דעם ביל, וואָס דער סענאַט האָט אָנגענומען אַריינצולאָזען אין לאַנד אויסער דער קוואָטאַ פרויען און מינדעריעהריגע קינדער פון בירגער און דעקלאַראַנטען איז שוין אָבגעשיקט געוואָרען אין קאָנ-גרעס אויף צו בעטראַכטען. דער פאָר-זיצער פון דער אימיגראַציע - קאָמיסיע פון קאָנגרעס. דער בעקאַנטער אימיג-ראַציע - שונא דזשאָנסאָן האָט גלייך גע-מאַכט זיין ערשטע אַטאַקע געגען דעם ביל. דזשאָנסאָן האָט געפאָדערט, אַז דער ביל זאָל פריהער אָבגעשיקט-ווע-רען אין דער אימיגראַציע-קאָמיסיע פון קאָנגרעס אויף צו בעטראַכטען, אַנשטאָט אין אַ פעראייניגטע קאָמיסיע פון ביידע הייזער. קענענדיג די געגנאַטיווע שטע-לונג פון ס'רוב מיטגלידער פון די אי-מיגראַציע-קאָמיסיע פון קאָנגרעס צו אַלע פערלייכטערונגס-פּראָיעקטען פון אימי-גראַציע איז דזשאָנסאָן זיכער, אַז דער סענאַטאָס-ביל וועט בעגראָבען - ווערען גלייך אין דער קאָמיסיע.

די יודישע קאָנגרעס-מענער האָבען בעשלאָסען אויסצונוצען די ווינאַכט-פעריען ווען דער קאָנגרעס איז געשלאָ-סען, אויף צו אַגיטירען אין די קרייזען פון קאָנגרעס לטובת דעם ביל. עס איז אויך נישט אויסגעשלאָסען, דאָס די אימי-גראַנטען-פריינד וועלען זיך ווענדען צום פּרעזידענט קולידזש מיט אַ בקשה, ער זאָל רעקאָמענדירען דער אימיגראַציע-קאָמיסיע פון קאָנגרעס אָנצונעהמען דעם ביל פון סענאַט. אַזאַ רעקאָמענדאַציע פון פּרעזידענט וואָלט געהאַט א גרויסען איינפלוס אויף די קאָנגרעס מיטגלידער.

עמיגראַציע קיין ארץ-ישראל אין יאָהר 1926.

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש פון אונ-זער קאָרעספּאָנדענט) לויט די לעצטע סטאַטיסטישע ידיעות, זענען אין יאָהר 1926 אויסגעוואַנדערט פון פוילען קיין ארץ ישראל 9,000 עמיגראַנטען. אין יאָהר 1925 איז געווען 17,740.

באַהן-קאַטאַסטראָפע אין דאַנציגער קאָרידאָר?

בערלין 3. (טעל.). דאָ איז דערהאַלטען געוואָרען אַ ידיעה, אַז מיט'ן שנעל-צוג, וואָס איז געגאַנגען קיין מזרח-פּרייסען, איז אין פוילישען קאָרידאָר פאָרגעקומען אַ קאַטאַסטראָפע; פּרטים פון דער פוילישער זייט פעהלען.

וואַרשאַ, 3. (טעלעפאָניש). לויט די ידיעות, וואָס מיר האָבען בעקומען פון דער פוילישער זייט, איז די דאָזיגע גאַנצע ידיעה אַ פאַלשע.

סער ווינדהאַם דידס קאָנפערירט מיט פרעסע-פאָרשטעהער.

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש פון אונ-זער קאָרעספּאָנדענט) סיר ווינדהאַם דידס האָט היינט איינגעלאַדענט פאָר-שטעהער פון דער וואַרשאָווער יודישער און פוילישער פרעסע, פאַר וועלכער ער האָט רעפערירט איבער דער לאַגע אינ'ם ציוניזם און אין ארץ-ישראל.

אין זיין רעפעראַט האָט סיר דידס אויסגעדריקט זיין איבערצייגונג, אַז דער קריזיס אין ארץ-ישראל איז אַ פּאַריבערגעהענדער.

בנוגע ענגלאַנד האָט דידס ערקלערט, אַז ענגלאַנד'ס בעציהונגען צו א"י איז נישט קיין מאַטעריאַליסטישע.

סיר דידס האָט אויך דערמאָנט דעם טויט פון אחד העם און געזאָגט וועגען איהם אַ פּאָר ריהרענדע ווערטער.

צום סוף האָט דער גאַסט געגעבען תשובות אויף איינציגע פראַגען מצד די זשורנאַליסטען.

קראָמיע יעווריעו...

צירקולאַר פון בילדונגס מיניסטעריום וועגען די מיטעל-שולען פון די מינדערהייטען.

וואַרשאַ, 2 (טעלעפאָניש) דאָס ביל-דונגס-מיניסטעריום האָט צום נייעם יאָהר געגעבען אַ מתּ.ה די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען און פערעפענטליכט פאָל-גענדען צירקולאַר, וועלכער איז אָגב אונטערגעשריבען געוואָרען דורך מינ באַרטעל נאָך פון 29-טען נאָוועמבער פ. י.

אינ'ם צירקולאַר לייענען מיר:

אויפ'ן סמך פון פּאַר. 2 פון דער פעראָרדנונג פון 31 מערץ 1926 ווערט פעסטגעשטעלט אין דער פראַגע פון מאַטוראַלע עקזאַמענס:

פאַר אַ שילער פון פּריוואַטע גימנאַ-זיעס אָהן רעכט, אויב די לעהר-שפּ אַך אין זיי איז די זעלבע, וואָס אין עהנ-ליכע רעגירונגס-גימנאַזיעס אָדער פּרי-וואַטע מיט רעכט – קאָנען אָרגאַניזירט ווערען מאַטוראַלע עקזאַמענס אין דער שפּראַך פון דער שולע. דאַגעגען אַב-סאָלווענטען (די, וואָס האָבען געענדיגט מיטעל-שולען) פון מיטעל שולען, פאַר וועלכע עס איז נישט פאַרהאַן קיין ענט-שפּרעכענדען מוסטער אין דעם זין פון לעהר-שפּראַך צווישען די רעגירונגס-אָדער פּריוואַטע שולען. מיט רעכט – וועלען מוזען אָבהאַלטען זייערע עק-זאַמענס אויף מאַטורעס אויסשליסליך אין דער פוילישער שפּראַך.

אונטערגעשריבען באַרטעל.

דער דאָזיגער צירקולאַר האָט אַ קאָ-לאָסאַלע בעדייטונג פאַר די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אין פוילען. וועלכע פער-מאָגען כאָטש איין מיטעל-שולע אין דער אייגענער שפּראַך מיט פולע רעכט, ווייל דער דאָזיגער בעדינג שאַפט די מעג-ליכקייט צו אָרגאַניזירען אויך אין אַלע אַנדערע שולען מאַטוראַלע עקזאַמענס אין דער לעהר-שפּראַך. ביז איצט האָט אַן'אַבסאָלווענט פון אַזאַ פּריוואַטע שולע געמוזט זיך פריש צולערנען אַלע גע-גענשטענדען אין דער פוילישער שפּראַך. מיט דעם אויבענדערמאָנטען צירקולאַר זענען „געהאָלפען" געוואָרען די דייטשען, אוקראַאינער און ווייס-רוסען, וואָס וואוינען אין פוילען, ווייל זיי האָבען אין זייערע שפּראַכען שולען מיט רעכט. יודען האָבען נישט בעקומען קיין איין עולויבעניש צו שאַפען אַ שולע, אפילו אויף פּריוואַטע מיטלען, וועלכע וואָלט געהאַט די מעגליכקייט אַרויסגעבען מאַטורעס, דעריבער איז זיי דער צירקולאַר נישט נוגע. עס מאַכט באמת אַן'איינדרוק, אַז די יודען ווייל די רעגירונג בעהאַנדלען אַלס אַ צווייט-ראַנגיגע נאַציאָנאַלע מינדערהייט, פאַר וועלכער ס'קאָן גאָרנישט געטון ווערען.

ווי מיר ווערען געוואויר וועלען די יודישע פּאָליטישע קרייזען אָנהויבען אַ שטאַרקע אַקציע געגען דער עולה, וואָס ווערט געטון די יודען.

צאָהן-אַרצט
H. Lewita-Fuchs
פעטריקאָווער 50. טעל. 22-36
אויפנאַהם שעהן: פון 10 ביז 1 און פון 4 ביז 6.

פאַר 3 זל. עלעקטריש ליכט אין שטוב
קען יעדער בעקומען אויסצוצאָה-לען וועכענטליך פאַר יעדען פ.
פערקויף פון פערשידענע עלעקטרישע מאַטעריאַלען
פ. לעווין,
קאָנסטאַנטינער 58, פראָנט-געוועלב

Lek. Dentysta
Jakób Botwinik
נעאַרבעט אין דער לאָדזשער קראַנקען-קאַסע איבער 4 יאָהר, נעהמט יעצט אָן טעגליך, אויסער שבת פון 3 ביז 9 אָוענד אויף דער
נאָוואָמיעסקאַ 26, פראָנט 2. שטאָק
היילען, פּלאָמבירען, צאָהן-ציהען אָהנע שמערצען, קינסליכע ציהן, קאָראָנען און גאָלד - בריקען.
צוגענגליכע פּרייזען.
פאַר מיטגל. פון קראַנקען-קאַסע און זייערע פאַמיליעס

הננו להביע בזה את רגשי השתתפותינו בצערה של החבר סגן יו"ר
חיים נ"י ווייצמאַן של לומדי שעורי ערב בגליל שייבלער, במות
עליו אביו
יעקב נ. ע.
המקום ינחם אותו בתוך שארי אבלי ציון וירושלים!
בשם לומדי שעורי ערב בגליל שייבלער
הועד.
272

Koledze LEONOWI GLIKSMANOWI z powodu przedwczesnego zgonu Jego
b. p. MATKI
wyrażają najszczersze współczucie
Koledzy.
270

צוליב מיין אָפּפאָהרען נאָך אַרגענטינע,
ווינשע אַ הערצליכען
זייט-געזונד
די גאַנצע פאַמיליע, ווי אויך אַלע בעקאַנטע.
אַלעקסאַנדער פוקס, פּאָמאָרסקאַ 73.
268

איינגיכען דערשיינט 3-טער נומער
„שוועלן"
3-מאָנאַט-זשורנאַל פאַר ליטעראַטור, קונסט און געזעלשאַפטלעכקייט.
וועגען אַלע ענינים ווענדען זיך בריפליך:
Łódź, Szaje Szpigiel, Zgierska 64/10.

גאַל-שטיינער-שמערצען
בעזייטיגט אָהן איינשפּריצונג
עלטסטער פעלדשער ש. שושקעוויטש,
קאָנסטאַנטינער 38, טעל. 55-45.
843

לאָדז. . יאַנואַר 1927

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 4. יאַנואַר 1927

אחד-העם.

די ידיעה וועגען אחד-העם'ס טויט וועט מאַכען אויף דער גאַנצער יודישער וועלט אַ שטורמישען איינדרוק. נישט נאָר א"י, נישט נאָר די העברעאישע ליטעראַטור, נישט נאָר די ציוניסטען פון אַלע שאַטירונגען — אַלעס, וואָס האָט אַ שייכות צו יודען און צו יודענטום וועט וויסען אָפּצושאַצען דעם גרויסען פערלוסט.

איך וויל נישט זאָגען דערמיט, אַז אחד-העם האָט נישט געהאַט קיין געגנערס. אדרבה, ער האָט געהאַט אָהן אַ שיעור מעהר געגנער, ווי אָנהענגער. צווישען איהם און זיינע געגנער האָט זיך אָבער אויסגעבילדעט אַ ספּעציעלע פערהעלטעניש — אַ פערהעלטעניש, וועלכע איז פאַר אחד-העם ביי אונז נישט געווען בעקאַנט און איז היינט אויך זעהר זעלטען.

אחד-העם פלעגט זיך אַליין בעריהמען, אַז ער האָט גליק צו זיינע געגנער. „פריינד" — האָט ער געזאָגט — קלויבט מען זיך אויס, צו האָבען פּאַסיגע געגנערס מוז מען האָבען מזל". אחד העם האָט מיט זיינע ערנסטע געגנערס תמיד סימפּאַטיזירט. ער האָט זיי געעהרט און געשעצט, און זיי איהם — דעסגלייכען.

אחד-העם'ס ווערק זענען פול מיט פּאָלעמיק, און דאָך האָט ער קיינמאָל אין קיינעם'ס כבוד נישט אָנגעריהרט. ער איז געווען אַן עקסטרעמע קעמפער נאַטור, ער האָט אייביג אָפען זיך אַקצעפּטירט... ...בענגעשטעלט צום עהרליכען קאַמף — און טראָצדעם האָט ער אויף איין מינוט נישט אויפגעהערט צו זיין דער איידעלער, דער אמת'ער דזשענטעלמען.

זיינע ווערק נעהמען אַרום אַ גאַנצע וועלט מיט אידעען. זיי האָבען בעפרוכטפערט אונזער ליטעראַטור אויף צעהנדליגער יאָהרען. ער איז געווען דער אמת'ער פיהרער; אַ לעהרער און אַ וועגוויזער, אַ שטראָפער און אַ טרייסטער, אַ נביא און אַ דיכטער, קודם כל אָבער — אַ פערזענליכקייט.

מיר ווילען נישט פערשוואַכען דעם ערשטען אויגענבליק פון דעם נאַציאָנאַלען טרויער מיט אַ סך רעדען. אַז דער ערשטער איינדרוק וועט פאַריבערגעהן, וועלען מיר פּרובען געבען אַ בילד פון זיין לעבען און פון זיין ווירקען.

ד"ר ירמיהו פרענקעל.

אחד העם \ דער יודישער פילאָזאָף און פובליציסט. \ פון ש. ראָזענפעלד

אחד העם ד. ה. „איינער פון פאָלק", איז דער פעדער-נאָמען פון דעם יודישען דענקער און שריפטשטעלער, אשר גינצבורג, וואָס איז געוואָרען דער איינציגער, און דער אויסגעצייכענטסטער אין יודישען פאָלק. דער איינציגער וואָס האָט געהאַט אַזאַ טיפע ווירקונג אויף דער וועלט-אַנשויאונג און וועלט-אויפפאַסונג פון די נאַציאָנאַל-דענקענדע צווישען יודען. דער אויסגעצייכענטסטער דערמיט, וואָס ער האָט געהאַט זיין בעזונדערן קוק אויף די נאַציאָנאַלע אויפגאַבען פונ'ם יודענטום און זיין בעזונדערן וועג איז ער אין אַלע יודישע פראַגען געגאַנגען. קיין איינציגען שריט האָט ער נישט געמאַכט אָן אַ זייט פונ'ם דאָזיגע וועג. מיט פעסטע טריט, ווייל מיט פעסטער איבערצייגונג איז ער דעם וועג זיינעם געגאַנגען און אויך אַנדערע נאָך זיך געפיהרט.

איז נחמן קראָכמאַל געווען דער געבוירער פון דער נאַציאָנאַלער אידעע ביי אונז און פרץ סמאָלענסקין — איהר אַפּאָסטאָל, דאַן איז אחד-העם איהר פילאָזאָפישער, אָדער סאָציאַל-פּסיכאָלאָגישער בעגרינדער און פערטיפער. און, וואָס נאָך וויכטיגער, דער, וואָס האָט געמאַכט פּראַקטישע אויספיהרונגען פון דער דאָזיגער אידעע.

און דאָס אויף די פערשידענסטע געביטען פונ'ם יודיש-נאַציאָנאַלען טון און ווירקען, אָבער — קאָנצענטרירט אין ציוניזם (לכתחילה: „חיבת ציון" געהייסען) — די איינציגע גרויסע נאַציאָנאַלע אידעע אין יודענטום, פאַר דער גאַנצער צייט נאָכ'ן חורבן, וואָס פערדינט די אָנשטרענגונג פון אַ גאַנץ פאָלק, זי צו רעאַליזירען.

דער תוך פון דער אידעע, דער תוך פון ציוניזם: ווידער אויפלעבען דאָס יודישע פאָלק אין יודישען לאַנד איינס פונ'ם אַנדערן זאָל געבויט ווערען.

אָבער פריהער מוז דאָס פאָלק געבויט ווערען. פריהער מוז דאָס פאָלק ווידער-אויפגעלעבט ווערען. מוז אין איהם אויפלעבען דער ווילען צו ווידער אויפלעבונג; דאָס שטרעבען צו נאַציאָנאַלער בעניאונג; די גרייסקייט זיך, דעם פרט, מקריב צו זיין פאַר'ן נאַציאָנאַלען גליק און נאַציאָנאַלער עקזיסטענץ. און דאָס איז אַ שווערע אַרבייט, אַ לאַנגע אַרבייט. וואָרים „אַ לאַנד, אַז עס איז ח"ב, קומט זרבבל, קומט עזרא, נחמיה און בויען דאָס ווידער אויף, אָבער אַ פאָלק, אַז עס איז חרב"!..

נאָר אויף איינצעלנע, אויף אויסדערוועהלטע קאָן מען רעכענען, אַז זיי זאָלען שפירען דאָס דאָזיגע בעדערפניש — צו האָבען אַ וואַכען, פעסטען ווילען צו ווידעראויפלעבונג. און ביי גרויסער אָנשטרענגונג נאָר איז עס מעגליך, אַז דאָס פאָלק, לכתחילה איינצעלנע שיכטען פון פאָלק, זאָל ביסלעכווייז ערצויגען ווערען צום דאָזיגען נאַציאָנאַלען ווילען, וואָס זאָל פערוואַנדעלט ווערען אין פאַסענדע, פּראַקטישע פאַקטען, אין רעאַלען בויען דאָס לאַנד. אָבער דאָס בויען גופא דאַרף אויך שטימען מיט'ן צוועק: צו וועקען דעם ווילען צו ווידער-אויפלעבונג אין פאָלק. וועקען דורכדעם, וואָס דאָס נייע לעבען אין אַלטען לאַנד, וועט זיין אַ ווירקליך יודיש לעבען, וואָס וועט ענטוויקלען די יודישע קולטור און די יודישע שפּראַך און די יודישע לעבענס-פאָרמען אויף אַלגעמיין-מענשליכע קולטור-יסודות. און נאָר אַט די דאָזיגע גייסטיגע, אָדער קולטור-אויפלעבונג פון פאָלק קאָן און זאָל זיין דער ציל פון דער לאַנדבויאונג. וואָרים אַלס אימיגראַציאָנס-צענטער פאַר יודען, קאָן ארץ-ישראל קיין גרויסע ראָלע נישט שפּילען. קליין איז דאָס לאַנד און מאָגער און פאָדערט אומגעהויערע אָנשטרענגונג און צילבעוואוסטקייט, כדי זיך צו בעפעסטיגען אין לאַנד. דערצו איז דער מאַסען יוד נישט פעהיג. דער וואָס זוכט ברויט, קאָן נישט מקריב זיין זיין טעגליך פריוואַט-בעדערפעניש צוליב אַ נאַציאָנאַלען ציל. דער ברויט-זוכער זאָל זוכען זיין ברויט, וואו עס לאָזט זיך דאָס גרינגער געפינען, דער זאָל קיין ארץ-ישראל נישט געהן. געהען קיין ארץ-ישראל זאָלען נאָר יענע. וואָס דאָס נאַציאָנאַלע בעוואוסטזיין איז ביי זיי אַזוי שטאַרק, די זאָרג פאַר'ן נאַציאָנאַלען קיום אַזוי גרויס און דאָס איינזעהעניש, אַז נאָר אין ארץ-ישראל קאָן דער קיום געזיכערט זיין, אַזוי קלאָר, אַז קיין קרבן איז זיי נישט צו שווער, אַבי דאָס נאַציאָנאַלע ציל צו דערגרייכען. געמליך: שאַפען אַ יודישען מוסטער ישוב אין ארץ-ישראל. און פאַר אַזאַ טיפּיש-יודישען מוסטער-ישוב איז דאָ גענוג פּלאַץ אין ארץ-ישראל. וואָרים די מאָראַליש-נאַציאָנאַלע וויכטיגקייט פון אַזאַ „גייסטיגען צענטער" ווענדעט זיך נישט אָן דער גרויס פון דעם צענטער, נאָר אָן זיין עכטקייט. אָבער בלויז אויסדערוועהלטע, בלויז אַזוינע, וואָס די כלל אינטערעסען זענען זיי טייערער פון זייערע פריוואַט-אינטערעסען, וואָס דאָס נאַציאָנאַלע געפיהל, איז ביי זיי שטאַרק ענטוויקעלט און בעהערשט אַלע אַנדערע געפיהלען — נאָר זיי זענען ראוי צו זיין פּיאָנערען אין אַזאַ היסטאָרישער, נאַציאָנאַלער אונטערנעמונג.

דערפאַר בעשטעהט אחד-העם'ס ערשטער אַרויסטריט אין דער ליטעראַטור (1899) אין אַ שטאַרקען אָנגריף אויף די חובבי-ציון, דערפאַר וואָס זיי האָבען זיך נישט גערעכענט מיט'ן מענשען-מאַטעריאַל דורך וועלכען זיי האָבען אָנגעהויבען צו בויען ארץ-ישראל; דערום פאָדערט ער, מ'זאָל פריהער אויפלעבען ס'פאָלק — דורך ליטעראַטור, ערציהונג, פערזענליכע ביישפּילען. און אַז דער ערפאָלג וועט זיין גרויס גענוג, דער געדאַנק וועגען דער ווידעראויפלעבונג פערשפּרייט גענוג, דער ווילען — דעם דאָזיגען געדאַנק צו רעאַליזירען שטאַרק גענוג — דעמאָלט וועט זיין צייט אָנצוהויבען מיט פּראַקטישען ישוב אין ארץ-ישראל

און כדי צו שאַפען יענע גרופּע אויסדערוועהלטע, וואָס זאָלען וועקען, ענטוויקלען און ערציהען ס'פאָלק צו זיין אויפלעבונג, נעמט ער עס אין זעלבען יאָהר אונטער, צו שאַפען אַ געהיימען פערבאַנד פון אויסדערוועהלטע מיט'ן נאָמען „בני משה", וואָס זייער איינציגער צוועק איז: מיט וואָרט און מיט טאַט צו ווירקען אַרום זיך אין דער ריכטונג פון שאַפען אַ גייסטיגען צענטער פאַר יודען אין ארץ-ישראל. און דערצו האָט געקאָנט זיין אַ מיטגליד פון „בני משה" נאָר דער, וואָס איז מאָראַליש ריין, איז אַ בעל-מדות, האָט ליב דעם אמת, די גערעכטיגקייט, די בעשיידענקייט; איז גרויסמוטיג איבערגעגעבען צו די היסטאָרישע ערוואַרטונגען פון פאָלק; איז עהרליך אין זיינע בעציהונגען צווישען זיך און פאָלק, צווישען זיך און אַנדערע מענשען — אין אַלע פּרטים פון לעבען א. ד. ג. אַט די דאָזיגע מענשען האָבען עס געזאָלט זיין אַ מין געזעלשאַפט פון „נביאים", וואָס טראָגט די פאָהן פון אויפלעבונג פאַר'ן יודישען פאָלק.

אָבער גראָד אַט די „געזעלשאַפט", געהילט אין סוד און געוויקעלט אין פערהוילעניש, האָט זיך אויסגעלאָזט דערמיט, וואָס אַלע עהנליכע אוטאָפּיעס לאָזען זיך אויס. אָבער דער מענש איז געבליבען. אחד-העם איז געבליבען דער מאָראַלישער אַריסטאָקראַט, דער בעשיידענער דענקער, דער ליבהאָבער פון אמת אונטער אַלע אומשטענדען, און פון גערעכטיגקייט אין אַלע פאַלען. קיין סענטימענטס האָט איהם דערפון נישט אָראָפּגעפיהרט, קיין פריינדשאַפט האָט איהם אין דעם פרט נישט ווייכער געמאַכט. און אַז ער פאָהרט קיין ארץ-ישראל (1891, 1893), געשיקט פון „אָדעסער קאָמיטעט", זיך צו בעקענען מיט'ן מצב פונ'ם דאָרטיגען יודישען ישוב, ברענגט ער פון דאָרט אַזוינע אמת'ן, אַז עס מאַכט ציטערן די פונדאַמענטען פונ'ם גאַנצען ישוב דאָרט. די אייביגע „אָפּטימיסטען" ווערען איהם כמעט שונאים דערפאַר, אין איהם אַליין ווייעט דאָס האַרץ אויף דעם מאַטעריעלען און מאָראַלישען חורבן דאָרט — אָבער. דער אמת מוז דאָך געזאָגט ווערען! און ער האָט איהם געזאָגט. שאַרף און גרינדליך און בערגבויערנדיג!

(סוף מאָרגען).

רעזולטאַט פון די וואַהלען צו דער קאָנפערענץ פון הסתדרות העובדים אין ארץ-ישראל.

ירושלים, (י.ט.א.) דעם 27. דעצעמבער זענען פאָרגעקומען די וואַהלען פון דעלעגאַטען צו דער קאָנפערענץ פון דער „הסתדרות העובדים" (אַלגעמיינער אַרבייטער-פערבאַנד) אין ארץ ישראל. עס זענען אָבגעגעבען געוואָרען 13 000 שטימען. 55 פּראָצענט פון די שטימען האָט בעקומען „אחדות העבודה", 23 פּראָצענט שטימען האָט בעקומען „הפועל הצעיר" און די רעשט אַנדערע גרופּירונגען.

אונרוהען אין עגיפּטען.

פּאַריז, 3. יאַנ. (ספּ. טעל.) די צייטונגען טיילען מיט פון קאַאיר, אַז אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואָס דאָרט זענען געוואָרען אַרויסגעלאָזט נייע פּאַסט, מאַרקען איז געקומען צו אונרוהען, בעת וועלכע 5 מענשען זענען דערהרג'עט געוואָרען און אַ גרעסערע צאָהל איז פערוואונדעט געוואָרען.

Dr. L. LEWITAN

נעהמט אָן אין דערהיים פון 5 ביז 7 אָווענד צו קליניק-פּריוואָן. דזו 31 גראַנסקאַ 31.

בילדער פון היינטיגע פאַריזער לעבען.

אַ רויך, וואָס איז מקצר ימים. — אַ פינאַנץ-מיניסטער אַ קונסט-מאָלער. — אַ לאַנג וויילינגער גן-עדן.

דער פּאַריזער, וועלכער האָט ליב צו לעבען אויף דער וועלט, האָט זיך אַרומגעזעהן, אַז גאָר בקרוב וועט די לופט אין פּאַריז ווערען אַזוי פערסמ'ט פון אַלערליי גאַזען, אַז דער מענש וועט מוזען בעצאָהלען דערפאַר מיט דער פערקירצונג פון זיינע יאָהרען.

אין פּאַריז איז פערהאַן בערך 30000 אויטאָמאָבילען, וואָס לויפען אַרום אַכט שעה כס"ר אין צענטער פון שטאָדט און גיבען פון זיך אַרויס גרויסע מאַסען גאַז, וואָס לאָזען אַ ריח ניחוח איבער דער שטאָדט און לייגען זיך שווער און שוואַרץ אויף די לונגען פון מענשען. — היינט וואו זענען קוימענס, פאַבריקען און סתם הייזער?

האָט דער פּאַריזער געשריגען, געשריגען, ביז וואַנען זיינע קולות האָבען דערגרייכט צו די מויערען פון מוניציפּאַל-ראַט, און דער לעצטער האָט מיט עטליכע חדשים צוריק איינגעלאַדען די פּרעסע צום עקספּערימענט פון אַ נייעם אַפּאַראַט, וואָס האָט אָוועקגענומען דעם רויך פון די אויטאָמאָבילען. די פּרעסע האָט בעגריסט די בעטרעפענדע ערפינדונג און האָט איהר נביאות געזאָגט אַ וואונדערליכע צוקונפט.

ביי דעם איז דאָס אָבער פערבליבען. די אויטאָמאָבילען לויפען נאָך אין פּאַריז אָהן דעם אַפּאַראַט און דער רויך פערסמ'ט נאָך אַלץ די לופט.

האָט זיך די פּרעסע ווידער דערמאָנט אָן דער ערפינדונג און פון אַלע זייטען שיטען זיך פראַגעס צום מוניציפּאַל-ראַט און צום סאַניטאַרען-מיניסטעריום:

וואָס הערט זיך מכח דעם אַפּאַראַט? זאָל יעדער פראַנצויזישער בירגער אָפּגעבען עטליכע טעג פון זיין לעבען, ווייל דער מוניציפּאַל-ראַט איז פויל און האָט נאָך נישט קיין חשק איינצופירען דעם דאָזיגען נייעם אַפּאַראַט?

* * *

וואָלט איהר, למשל, געגלויבט, ווען איך זאָל אייך זאָגען, אַז פּואַנקאַרע איז איצט אַרויס מיט אַ באַנד ראָמאַנטישע לידער?

אין פראַנקרייך איז אַזאַ אונמעגליכקייט — מעגליך.

נישט פּונקט דאָס האָט איצט געטראָפען, נאָר אַזאַ זאַך.

דער געוועזענער מיניסטער קלעמאַנטעל האָט איצט אַ קונסט-אויסשטעלונג אין אַ פּאַריזער קונסט-גאַלעריי פון זיינע אייגענע קונסט-בילדער.

דער דאָזיגער „דעביוטאַנט" איז שוין אַ מענש אַ זילבער-ווייסער, דאָס וואָס מיר רופען אָן גאָרנישט קיין יונגער.

לאָמיר אָבער זיין גערעכט צום געוועזענעם און קינפטיגען מיניסטער און זאָגען, אַז אין קונסט-מאָלעריי איז ער שוין נישט קיין דעביוטאַנט. היימישע ווייסען, אַז נאָך פון קינדווייז אָן האָט ער געצייגט בעדייטענדע פעהיגקייטען אין מאָלען און צייכענען. זיינע בני-בית פלעגען אָפט טרעפען דעם „הערען מיניסטער" אין אַן איינפאַכער אַרבייטער בלוזע שטעהן און מאָלען אַקוואַרעלען און סקיצען.

דער בערימטער מאָלער ענגער האָט געהאַט אַ פידעלע — אַזוי ווי פּראָפעסאָר איינשטיין — וועמען ער האָט אָוועקגעשאָנקען זיינע בעסטע שטונדען. קלעמאַנטעל האָט מאָלעריי. וואָס קומט איהם דערפון? פינאַנץ-מיניסטער צו זיין — און ער איז דאָס לאַנג געווען — איז גאָרנישט קיין אַמוזאַנטע בעשעפטיגונג, — און אין פאַרב האָט ער פערגעסען אָן די טרוקענע ציפערן. פאַנטאַזיע און ראָמאַנטיק אין מאָלעריי, זאַכליכקייט און טרוקענקייט אין ציפערן. צוויי עקסטרעמען.

ווער ווייסט אויב דער איצטיגער קלעמאַנטעל וואָלט אינגאַנצען נישט געוואָרען אַ קונסט-מאָלער, ווען נישט זיין מאַמע, וואָס האָט אין דעם נישט געזעהן קיין תכלית? אַ נאָטאַריוס האָט זי פון איהר זוהן געוואָלט מאַכען און געוואָרען איז פון איהם — אויך נישט קיין שלעכט פאַך — אַ מיניסטער.

ווי קומט דאָס, וואָס פּלוצלונג האָט זיך דער מיניסטער דערמאָנט אָן זיינע פענזלען און האָט זיי אַרויסגעבראַכט אויפ'ן מאַרבען-מאַרק? (האָב איך געזאָגט, אַז דער מיניסטער-קינסטלער פערקויפט זיינע בילדער ווי אַלע איינפאַכע מאָלער?) איז דאָס בלויז אַ פּאַריזער קאַפּריז?

ניין!

עטיען קלעמאַנטעל איז אַ „מער" (בירגערמייסטער) אין שטעטעל ריאָם. דאַרף מען פערריכטען דעם שטאָט-שפּיטאָל, איז דאָך, ווי אומעטום, נישטאָ קיין געלד, איז קלעמאַנטעל געפאַלען אויף אַ פּלאַן און האָט אין פּאַריז אָרגאַניזירט זיין קונסט-אויסשטעלונג לטובת דעם שפּיטאָל. אַ מאָלער איז קלעמאַנטעל זעהר אַ טיכטיגער, געמאַכט אַ קונסט-שולע, אַ נאָמען האָט ער אַ גרויסען, פּאָפּולער איז ער, פּיקאַנט איז עס אויך — צוזאַמען האָט איהר אייך אַ פּאַריזער שטיקעלע „בראָניק", פון וועלכער מען לעקט דאָ די פינגער...

דער פּרעזידענט דומערג אַליין האָט זיך פייערליך מטריח געווען איהם צו „עפענען" די אויסשטעלונג.

אַ כאַראַקטעריסטישער שטריך: עטיען קלעמאַנטעל איז שוין געווען

(ענדע זעה 7-טע זייט).

נײַער פאָלקסבלאַט
4. יאַנואַר 1927.

דאס לאָדזער לעבן

נײַער פאָלקסבלאַט
4. יאַנואַר 1927.

4
דינסטאָג
א
טבת תרפ״ז

יאַנואַר
זון-אויפגאַנג 7,17
זון-אונטערגאַנג 3,30
לענג פון טאָג. 9

מיט 1 פראָצענט
געשטיגען דער יקרות.

(ס) אויף דער זיצונג פון דער סטאַטיסטישער קאָמיסיע ביים מאַגיסטראַט איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז אין משך פון חודש דעצעמבער איז דער יקרות אין לאָדז געשטיגען אויף 1 פראָצענט.

הכנסה - שטייער.
רשימות פון לאַהאַטאָרען.

(או) די פינאַנץ-מאַכט טיילט מיט, אַז ביז׳ן 15 יאַנואַר מוזען אַלע הויז-ווירטען אָדער הויז-אַדמיניסטראַטאָרען צושטעלען די ליסטעס פון זייערע לאָקאַטאָרען און זייערע פאַמיליעס, כדי פעסטצושטעלען די גרויס פון הכנסה-שטייער פאַר יעדען בעזונדער.

קאַשטשושקאָ-דענקמאַל
חערט אינגיכען אויפגעשטעלט.

(וו) ווי מיר דערוויסען זיך, וועלען זיך גאַר אינגיכען אָנהויבען די אַרבייטען אַרום דעם אויפשטעלען דעם קאָשטשושקאָ-דענקמאַל אויפ׳ן פרייהייטס-פלאַץ.

נאָך אַ „וויכטיגע“ קאָמיסיע.

(וו.) אַ רייה ראַטמענער האָבען בדעה אויף דער נאָהנטער זיצונג פון לאָדזער שטאָט-ראַט אַרויסצוטרעטען מיט אַ פאָרשלאָג ס׳זאָל געשאַפען ווערען אַ קאָמיסיע, וועלכע זאָל זיך פערנעהמען מיט׳ן אויספאָרשען און פעסטשטעלען די סיבות פון די כסדר׳דיגע מיסברויכען אין די שטאָטישע אַמטען.

שטראָפען
פאַר נישט אָפהיטען די ריינקייט.

(מ) דאָס לאָדזער רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט האָט לויט׳ן אויפטראַג פון מאַגיסטראַט בעשטראָפט עטליכע צענדליג פערזאָ, פאַר נישט אָפהיטען די ריינקייט אין זייערע הייזער אָדער געשעפטען.

איבערעגיסטראַציע
פון אינטעלעקטועלע אַרבייטסלאָזע.

(ס) פון נעכטען האָט דער אַרבייטס-לאָזען-פאָנד אָנגעהויבען די איבעררעגיסטראַציע פון אינטעלעקטועלע אַרבייטסלאָזע, וועלכע בעקומען נייע לעגיטימאַציעס אויפ׳ן יאָהר 1927.

נעכטען זענען ערלעדיגט געוואָרען 1000 פערזאָן, וועלכע האָבען געהאַט לעגיטימאַציעס פון נומער 2012 ביז 3012.

היינט וועלען ערלעדיגט ווערען די נומערן פון 3012 ביז 4012.

די רעגיסטראַציע וועט דויערן ביז׳ן 8. ה.ח.

שטאַנד-געריכט
נאָך ווייטער גילטיג אין לאָדזער וואָיעוואָדזשטווע.

(ס) נעכטען איז דערהאַלטען געוואָרען אַ פעראָרדנונג פון אינערן-מיניסטער אַז אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזשטווע ווערט פערלענגערט די טעטיגקייט פון די שטאַנד-געריכטען אויף נאָך 6 חדשים.

אין די אַפטייקען.
היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(§) היינט, דינסטאָג, דיזשורירען בייי נאַכט פאָלגענדע אַפטייקען: מ. ליפּיעץ (פעטריקאָווער 193), אַ. מילער (פעטריקאָווער 46), וו. גראָשקאָווסקי (קאָנסטאַנטינער 17), ק. גערטנער (צעגעלניאַנאַ 64), ה. ניעוויאַראָווסקאַ (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37), ס. יאַנקעלעוויטש (אַלטער מאַרק 9).

צוגאַב פּאָבאָר-קאָמיסיע
פאַר די יאָהרגאַנג 1904—1905.

(§) דעם 17 יאַנואַר 8 אין דער פריה הויבט אָן צו אַמטירען אַ צוגאַב פּאָבאָר-קאָמיסיע אויפ׳ן לאָדזער פּאָוויאַט אין לאָקאַל פון פ. ק. או. פון לאָדזער פּאָוויאַט, אויף פעטריקאָווער 107. פאַר די יאָהרגענג 1905 – 1904, וועלכע זענען איינגעשריבען אין די פּאָבאָר-ליסטעס און האָבען נאָך ביז איצט נישט געדינט און פאַר די פּאָבאָראָווע פּ. יאָהר 1905 וועמענס בעציהונג צום מיליטער-דינסט איז נאָך נישט ענטגילטיג פעסטגעשטעלט אָבער די גמינע-אַמטען פון זייער וואוינונגס-אָרט האָבען זייערע נאָמען אויפגעגעבען אין די צוגאַב-פּאָבאָר-ליסטעס דעם לאָדזער סטאַראָסטוואָ-אַמט.

די מאַנסבילען אַלזאָ פון דער דערמאָהנטער קאַטעגאָריע, דאַרפען זיך נאָר צושטעלען דאַמאָלס, ווען זיי פיגורירען אין די צוגאַב-ליסטעס, אין געגענפאַל וועלען זיי נישט קענען ערלעדיגט ווערען דורך די פּאָבאָר-קאָמיסיע.

פראָצעס פאַר העצען צו ענטוואָפנען די פּאָליציי.

(§) נעכטען האָט דאָס לאָדזער קרייז-געריכט אינטער-פאָרזיץ פון ריכטער אַרנאָלד בעטראַכט דעם פראָצעס געגען: 27-יעהריגען סטאַניסלאַוו קראַוויניאַק, דעם 27-יעהריגען יוזעף זאַיאַנץ, דעם 31-יעהריגען יוזעף גושעגאָרטשיק און דעם 25-יעהריגען אַדאַם סטאַרטש, וועלכע זענען בעשולדיגט געוואָרען אין העצען דעם המון צו ענטוואָפנען די פּאָליציי, און שלאָגען דעם פּאָליציאַנט אַנטאָני בוזשינסקי.

אויף די נעכטיגע געריכטס-פערהאַנדלונגען האָבען אַלע בעשולדיגטע געלייקענט, אַז זיי זאָלען האָבען געשלאָגען בוזשינסקי׳ן.

דער פּאָליציאַנט בוזשינסקי, וועלכער איז אויסגעהערט געוואָרען אַלס עדות, האָט בעוויזען די שולד פון די אַרעסטירטע, און דערצעהלט דעם איבערגאַנג פון פאָרפאַל. נאָכ׳ן אויסהערען נאָך 12 עדות האָט דער פּראָקוראָר קאָוואַלעק געהאַלטען אַ בעשולדיגונגס-רעדע אין וועלכע ער האָט אונטערגעשטראָכען דעם פערברעכען פון אַלע אָנגעקלאַגטע, פאָדערענדיג פאַר זיי אַ האַרבע שטראָף.

די אַדוואָקאַטען: קאַבילינסקי, אַבראַמסקי און אַבראַמאָוויטש בעטען אַז דאָס געריכט זאָל די בעשולדיגטע בעפרייען, עווענטועל אָפלעגען דעם שטראָף אויספיהר, אויב זיי וועלען איינזעהען אַז די בעשולדיגטע זענען אין דער אכת׳ן בעגאַנגען דעם פאַרגעוואָרפענעם פערברעכען.

נאָך אַ לענגערער בעראַטונג, וועלכע האָט געדויערט איבער 3 שעה האָט דאָס געריכט אַרויסגעטראָגען אַן אורטייל לויט וועלכען: קראַוויניאַק און זאַיאַנץ זענען פער׳משפט געוואָרען צו 6 חדשים טורמע; גושעגאָרטשיק און סטאַרטש – צו 8 חדשים טורמע.

ווידער אַ דינאַמיט-אויפרייס
מיט אַ מענשליכען קרבן.

(§) צו מיכאַל ווישאַק פון ראַדיואַנסקאַ 25 איז געקומען צו פאָהרען זיין 20-יעהריגער שוואָגער אַדאָלף סטאַלניצקי פון קוטנאָ.

סטאַלניצקי איז נעכטען ווילענדיג העלפען זיין שוועסטער אין די שטוב אַרבייט אַרויפגעגאַנגען אין די קאַמער, וועלכע געפינט זיך אויפ׳ן הויף נאָך קויהלען.

ווען זיין שוועסטער האָט איינגעהייצט די קוך האָט סטאַלניצקי בעמערקט אין די קויהלען אַ דינאַמיט-קויל, וועלכע ער האָט באַלד אַרויסגענומען און געוויזען זיין שוועסטער.

ווישאַק האָט אָבער געהייסען סטאַלניצקי׳ן אַהינטראָגען די קויל אין קאָמיסאַריאַט.

סטאַלניצקי איז אַוועקגעגאַנגען און נאָך אַ האַלבע שעה איז ער שוין געווען צוריק און האָט ערקלערט, אַז ער האָט די קויל אָפגעגעבען. 4 פאַרנאַכט איז ווישאַק מיט זיין פרוי אַוועקגעגאַנגען איבערלאָזענדיג אין שטוב סטאַלניצקי און 3 מינדעריעהריגע קינדער.

סטאַלניצקי האָט דאַן אַרויסגענומען פון טאַש די קויל, און זי אָנגעהויבען אויפצוהאַקען מיט אַ האַמער. פּלוצלינג איז ענטשטאַנען אַ עקספּלאָזיע, בעת וועלכער סטאַלניצקי האָט דערפיהלט אַ וועהטאָג אין דער האַנד, און באַלד דערנאָך פערלוירען דאָס בעוואוסטזיין.

פון עקספּלאָזיע-קנאַל זענען אַלע שויבען פון הויז אַרויסגעפאַלען, און דאָס גלאָז-וואַרג איז צעשמעטערט געוואָרען אויף שטיקלעך.

צווישען די לאָקאַטאָרען איז ענטשטאַנען אַ גרויסע פּאַניק. איינער פון די לאָקאַטאָרען האָט מודיע-געווען וועגען פאָרפאַל דעם 10. קאָמיסאַריאַט.

באַלד איז אָנגעקומען דער לייטער פון 10 קאָמיסאַריאַט אונטער-קאָמיסאַר וואַלדמאַן מיט אַ פּאָר-פּאָליציאַנטען, וועלכע זענען אַריין אין דער וואוינונג, וואו די עקספּלאָזיע איז פאָרגעקומען.

נעבען פענסטער, ביי וועלכען די רעהם איז געווען אַרויסגעריסען איז אין אַ קאַלוזשע בלוט געלעגען דער 20 יעהריגער סטאַלניצקי מיט אַן אָפגעריסענער לינקער האַנד און אַ צעריסען פנים.

דער אַרויסגערופענער דאָקטאָר האָט פעסטגעשטעלט, אַז סטאַלניצקי האָט אויך פערלוירען די ראיה, און האָט איהם אין אַ האָפנונגסלאָזען-צושטאַנד איבערגעשיקט אין שפּיטאָל שוו. יוזעף.

דער אויספאָרשונגס-אַמט האָט געשיקט אין שפּיטאָל דעם לייטער פון 10 קאָמיסאַריאַט ה׳ וואַלדמאַן, כדי אויסצופאָרשען דעם שווער-פערוואונדעטען סטאַלניצקי, ער האָט אָבער נישט געקענט געבען קיין ערקלערונגען צוליב זיין האָפנונגסלאָזען צושטאַנד.

דער שוהל-גנב ווערט טאַקי
אָפּזיצען 1 יאָהר-תפיסה.

פון די שוהלען אין לאָדז פלעגען ווי בעוואוסט אַ לענגערע צייט אַוועקגעגנבעט ווערען ביי די מתפּללים די מלבושים און מ׳האָט דעם גנב נישט געקאָנט פאַקען. איינמאָל האָט מען אַוועקגעגנבעט אין שוהל דאָס מלבוש ביי לייב דאַבראָשיצקי, וועלכער האָט וועגען דעם געמאָלדען דער פּאָליציי. דערווייל האָט דאַבראָשיצקי זיך דערוואוסט, אַז אין 5-טען קאָמיסאַריאַט איז בעקאַנט אַ גנב, וועלכער גנבעט נאָר פון די שוהלען און האָט שוין עטליכע פּראָצעסען. ער האָט זיך דעריבער אָנגעפרעגט אין געריכט, ווען עס קומט פאָר דער פּראָצעס געגען דעם שוהל-גנב פאַר בעגעהן אַנדערע גנבות.

דאַבראָשיצקי האָט זיך דערוואוסט, אַז דער דאָזיגער גנב הייסט משה פּריילין און ער האָט אין איהם רעקאָגנאָסצירט דעם זעלבען פּאַרשוין, וועלכער האָט זיך דאַן געפונען אין שוהל און זיך געדרעהט ביי די מלבושים.

דער גנב האָט זיך צו דער גנבה נישט מודה געווען און האָט ערקלערט, אַז ער איז דעמאָלס גאָרנישט געווען אין שוהל און אין אַלע זיינע פּראָצעסען איז שולדיג נאָר זיין ווייב, וועלכע בעשולדיגט איהם בלויז דערפאַר, ווייל ער וויל נישט מיט איהר וואוינען.

דאָס קרייז-געריכט אין לאָדז האָט דעם שוהל-גנב פערמשפט אויף אַ יאָהר תפיסה.

דאָס וואַרשאָווער אַפּעלאַציע געריכט, וועלכעס האָט בעטראַכט די אַנקלאַגע פון שוהל-גנב, האָט דעם אורטייל בעשטעטיגט.

מיסברויכען אין דער זדונסקיע-וואָליער קראַנקען-קאַסע.

(ב) מיט אַ צייט צוריק איז אַלס דירעקטאָר פון דער קראַנקען-קאַסע אין זדונסקיע-וואָליאַ בעשטימט געוואָרען דער רעדאַקטאָר פון „לאָדזשיאַנין“ ה׳ דאָלעצקי, וועלכער האָט באַלד נאָכ׳ן איבערנעהמען דעם אַמט פונ׳ם פריהערדיגען דירעקטאָר יאַבלאָנסקי, פעסטגעשטעלט, אַז ס׳זענען פאָרגעקומען מיסברויכען.

צווישען אַנדערען האָט דיר. דאָלעצקי פעסטגעשטעלט, אַז דער פריהערדיגער דירעקטאָר האָט אין פערשטענדיגונג מיט אַן אינדוסטריעלער, אַ מיטגליד פון דער פערוואַלטונג, אַרויסגעריסען דעם אינדוסטריעלער׳ס קאָנטאָ פון בוך, כדי ער זאָל נישט דאַרפען צאָהלען דעם אָפּצאָהל.

ווען דיר. דאָלעצקי האָט דאָס ענטדעקט, האָט דער אינדוסטריעלער צוזאַמען מיט׳ן געוועזענעם דירעקטאָר אָנגעהויבען געגען דיר. דאָלעצקי אַ קאַמפּאַניע און איהם פער׳מסר׳ט ביים הויפּט פערזיכערונגס-אַמט.

דער הויפּט-פערזיכערונגס-אַמט האָט דעריבער אָראָנזשירט די גאַנצע פערוואַלטונג פון דער זדונסקיע-וואָליער קראַנקען-קאַסע און בעשטימט אַלס רעגירונגס-קאָמיסאַר דעם ה׳ בושקאָווסקי פון סאַנדאָמיערז.

Dr. H. SPIRA-BORNSTEINOWA
Cegielniana 4
טעלעפאָן 34-90.
ספּעציאַליטעט: אַקושער און פרויען-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 3—6 נאָכמיטאָג.

מאַקס האַנעמאַן
דער לאָדזער קינסטלער פון די „פאָדהאַלאַנער“.

זייט 5 וואָכען קומט פאָר אין דער שטעדטישער קונסט-גאַלעריע אַן אויסשטעלונג פון גראַפישע אַרבייטען אין אַקוואַרעל- און אייל-בילדער פון דער אַזויגערופענער „פּאָדהאַלאַנסקער“ גרופּע.

צווישען דער דאָזיגער גרופּע געפינען זיך אויך איבער 50 אַרבייטען פונ׳ם לאָדזער יודישען קונסט-מאַלער מאַקס האַנעמאַן.

מאַקס האַנעמאַן, איז ווי בעקאַנט, געווען אַ פאָר מאָל אין א״י, דאָרט פיל געמאָלט, זיך איינגעלעבט מיט׳ן דאָרטיגען פייזאַזש און איז שוין בעקאַנט מיט זיינע א״י-אַרבייטען, וועלכע ער האָט אויסגעשטעלט אין לאָדז מיט אַ פאָר יאָהר צוריק.

אויף דער דאָזיגער אויסשטעלונג האָט האַנעמאַן אַ חוץ זיינע זאַקאָפּאַנער בילדער אויסגעשטעלט אויך אַ רייה א״י-בילדער, וועלכע האָבען ביי די בעזוכער גרויס ערפאָלג.

ווי בכלל די „פּאָדהאַלאַנסקער“ גרופּע, געהער מאַקס האַנעמאַן צו דער רעאַליסטיש-נאַטוראַליסטישער שיטה; די בילדער זיינע פערמאָגען פיל שטימונג, שטאַרקען לירישען סענטימענט, און ער טיילט זיך אויס פון צווישען זיינע חברים מיט דעם אַנדערען מין עקזאָטיק סיי אין דער טעמע, סיי אין דעם אופן פון בעאַרבייטען ז״.

די אויגען פון מאַקס האַנעמאַן דעם קינסטלער שפּרייזען לייכט און געשיקט אַריבער פון די בערג פון יהודה אויף די אויבערפלאַכען פון די טאַטרען. היינט – אַ שווערער באָרדיגער יוד אין טלית מיט דער זילבערנער עטרה – דער פערגייסטיגטער אָביעקט; מאָרגען – דער פּאָדהאַלאַנער גוראַל; דער לייכטער באַרג-שייגעץ, דער פּרימיטיווער מענשען-אָביעקט מיט זיין בונטען לבוש.

וואָס פאַר אַן אידעאישער יסוד קאָן דאָ האָבען אַ שליטה, אַז דאָס שוואַרצאַפּעל זעהט אויף דעם זעלבען פאַרבען-אופן דעם „כותל-מערבי“ און די „קריסטענגאַס“ אין ירושלים?

מאַקס האַנעמאַן, דער קינסטלער איז ווערט געזעהן צו ווערען!

די אויסשטעלונג וועט נאָך דויערן עטליכע טעג.

ש. ב.

256 אַרבייטסלאָזע
אויסגעשטראָכען פון דער שטיצע-ליסטע.

(ס) נאָך אַ קאָנטראָלע, וועלכע איז דורכגעפיהרט געוואָרען דורכ׳ן אַרבייטסלאָזען-פאָנד, זענען 256 אַרבייטסלאָזע אינטעלעקטועלע אויסגעשטראָכען געוואָרען פון דער ליסטע צו בעקומען אונטערשטיצונג.

צווישען די 256 געפונען זיך אין דער ערשטער רייה יוגענדליכע, וועלכע זענען ביי די עלטערן, און ווייטער – מענשען, וועלכע האָבען וואַסער-ס׳איז פערמעגען, אָדער וועלכע האָבען נישט ריכטיג אָנגעגעבען זייער פאַמיליען-שטאַנד.

דערשאָסען
פון אַ פלאָווער-קויל

(ב) אין דאָרף דאָברוכאָוו נעבען לאָסק איז פאָרגעקומען פאָלגענדער טראַגישער פאַל:

אַ זוהן פון געוועזענעם וואָיט, וואַצלאַוו אָגלאַזאַ האָט זיך געשפּילט מיט אַ פלאָווער.

פּלוצלינג האָט דער פלאָווער אויסגעשאָסען און שווער פערוואונדעט דעם 20-יעהריגען שוואַרץ, וועלכער האָט זיך צופעליג געפונען דערנעבען.

אין עטליכע מינוט אַרום איז שוואַרץ געשטאָרבען.

וואס איך האב געזעהן אין דער לאדזער תפיסה.

פון דעפ. דר. אברהם אינזלער.

א זעהר אומגענעהמע שטראף איז דאס אריינזעצען אנ'ארעסטאנט אין א טונקעלער צעלע. א קליינע שטוב א הארטע שטיינערנע פאדלאגע, פולקאם פינסטער, אהן א פענסטער, אהן א ליכט-שטראהל, ביי ברויט און וואסער זיצט דארט אפ א דיסציפל נאר-בעשטראפטער ארעסטאנט ביז דריי טאג. עס איז לייכטער צו בעשרייבען, ווי זיך פארצושטעלען דאס מאטערניש פון א מענש, וואס זיצט אב 72 שעה אין דער פינסטער און ווייסט נישט, ווען עס ענדיגט זיך דער טאג און ווען עס הויבט זיך אן די נאכט.

א ער נאך שרעקליכער איז, ווען עס קומט אויס אזא שטראף אבזיצען אין א צעלע. אויב זי איז איינגעריכטעט ווי אין לאדז. דאס לאדזער קרימינאל איז איבערגעבויט פון א פריוואטען הויז. האט עס נישט דערפאר די נויטיגע תפיסה-איינריכטונג. דערום זענען אויך דארט נישט פאראן קיין טונקעלע צעלען, און דוקא דער לאדזער תפיסה-קאמיסאריאט האט אונז ערקלערט, אז אהן דער דראהונג פון דער דערמאנטער שטראף איז שווער דורכצוקומען מיט די ארעסטאנטען און צו דערהאלטען די ארדנונג אין ארעסט. א מיינונג, וועלכע איך תאלט פאר מאלש. אוודאי איז דא אין דער רייהע טאטסעכליך די מיינונג פון תפיסה-קאמענדאנט...

וואס'זשע טוט ער?

א פראסטער קעלער, אייגענטליך א לאך אין דער מיט פון הויף, אהן א פאדלאגע, אהן ווענד, מיט איין ווארט: א גריב אין דער ערד האט ער איינגעריכטעט פאר א טונקעלער צעלע. א שמאלען גאנג, איבער וועליכע טרעפלעך מוז מען אהין אראפקריכען. אינעווייניג איז נישטא קיין פלאץ גלייך צו שטעהען אדער אויסצושטרעקען. איינגעהויקערט אוף אלע פיר, אהן א באנק מוז דארט אזא בעשטראפטער אפזיצען זיין צייט!...

בשעת מיר זיינען דארט געווען, זענען אין דאזיגען קעלער שוין דעם צווייטען טאג געזעסען צוויי ארעסטאנטען. איינער — א יוד, א אורחא פורחניקא פראסטער אידיאט, וואס האט אויף קיין שום פראגע נישט געקענט ענטפערען און האט אפילו נישט געוואוסט ווי אזוי ער הייסט, מעהר ענהליך צו א חיה, ווי צו א מענש: פאר „בעליידיגען" דעם תפיסה-קאמענדאנט האט מען איהם אהין אריינגעווארפען. אין אונזער אנוועזענהייט האט ער דעם קאמענדאנט ווייטער געשלאגען. א קראנקער, אונפאראנטווארטליכער מענש. ער איז געזעסען אין דיסציפלינאר-ארעסט.

דער קאמענדאנט האט עפיס געהאט צו הערען פון אונז... דער איינדרוק איז געווען אזא מורא'דיגער, אז כמעט לויט אונזערע אנסטרוקציעס האבען מיר געפאדערט די מענשען פון דארט תיכף צו בעפרייען, פערקירצט די מאטערניש פון צוויי מענשען מיט 24 שעה.

* * *

די זעלבע שטראף פון אריינזעצען אין א טונקעלער צעלע ווערט אפט אנגעווענדעט אויך לגבי פאליטישע ארעסטאנטען. זיי טרעטען אקעגען דעם אויף די מייסטע הונגער-שטרייקען און דעמאנסטראציעס פון די „פאליטישע" ווערען אנגעווענדעט טאקי געגען דער טונקעלער צעלע. די פאליטישע ווי אויך די קרימינעלע ארעסטאנטען האבען אין תפיסה א אייגענע שפראך, א קלאפשפראך ד. ה. דורך קלאפען אין דער וואנד מיט געוויסע סמנים פארשטענדיגט זיך איין צעלע מיט דער אנדערער. דארף מען נעהמען א ארעסטאנט אין דער טונקלער צעלע, קלאפט ער אן צו זיינע שכנים. עס הויבט זיך באלד אן א קלאפעריי אין גאנצען ק ימינאל. פינף מינוט דויערט עס בלויז און אלע „פאליטישע" מאכען א דעמאנסטראציע. אפטמאל שליסען זיך סאלידאריש אן צו

דער דאזיגער דעמאנסטראציע אויך די „קרימינעלע"...

ווענען דער לאדזער טונקעל-צעלע האבען מיר זיך פיל אנגעהערט פון די ארעסטאנטען פון דארטיגען קרימינאל. קורץ אין א צעלע וואו עס זענען געזעסען אכט „פאליטישע" פרויען. אנגעהויבען ביי א סטודענטקע פון 18 יאהר און אויסגעלאזט ביי א עלטערער פרוי פון עטליכע און פינפציג. דעם 1-טען מאי האבען זיי זיך געמאכט א יום-טוב אין תפיסה אויפגעהאנגען אויף דער וואנד א דורכגעשמוגעלט בילד פון רוזא לוקסעמבורג און געזונגען רעוואלוציאנערע לידער. איז דארויף אריין אין דער צעלע דער קאמענדאנט מיט א פאר וועכטער און געהייסען די רעדעל-פיהרערינס אפפיהרען אין דעם טונקעלען גריב. דאס בילד פון דער לוקסענבורג אראבגעריסען פון דער וואנד, עס צופיצעלט און צוטרעטען מיט די פיס. די 18-יאהריגע סטודענטקע וועלכע האט אויף דער פראגע: צו וועלכער נאציאנאליטעט זי געהערט בעענטפערט, אז זי האט נישט קיין רעליגיע און בעקענט זיך נישט צו קיין שום נאציאנאליטעט! עס האט זיך ארויסגעשטעלט, אז זי איז א יודישע טאכטער זי האט מיט ביטערע טרעהרען געקלאגט נישט ווענען דער טונקעלער צעלע, נאר איבער דער שענדונג פון בילד פון דער גרויסער ארבייטער-פיהרערין.

די זעלבע קלאגעס האבען זיך איבערגע'חזר'ט אין די מענער-צעלע. גור דא האט אונז אויסערדעם דערווארט א אינטערעסאנטע איבערראשונג: דער ווארט פיהרער פון די קאמוניסטען, א דארטער מאן, א ערך 40 יאהר אלט. א אינטעליגענט פנים, שארפע אויגען מיט א פאנאטיש-ענערגישען קוק. ער האט בענומען דערצעהלען אין וויפיל רוס שע תפיסות ער איז אבגעזעסען, וויפיל יאהר געפוילט אין די סיבירישע קאזאמאטען אלץ פאר'ן כאצילים אז פאר דער אומאבהענגיגקייט פון פוילען. לויט זיין זעלבסט-בעוואוסטזיין און אין דרך ארץ מיט וועלכען די מיט ארעסטירטע האבען איהם בעהאנדעלט, האט מען בעקאנט זיך משער זיין, אז מען האט דא צו טון מיט עפיס א ווכטיגען פערשוין.

קאזימיעזש דמאווסקי.

אזוי האט ער זיך פאר אונז פארגעשטעלט. דער דאזיגער נאמען האט געצויגען אויף זיך מיין אויפמערקזאמקייט, פון די אנדערע ארעסטאנטען בין איך געוואויער געווארען, אז דאס איז א ברודער פון דעם בעריהמטען ענדעקישען פיהרער געוועזענעם פוילישען אוסערן-מיניסטער און ארגאניזאטאר פון די רעכטע פארטייען געגען פילסודסקי ראמאן דמאווסקי.

נאך די אלע טענות וועגען יודישע קאמוניסטען איז דאס געווען פאר מיר א סענסאציאנעלער פאקט. איך האב מיך צו איהם דירעקט געווענדעט מיט דער פראגע, צי עס איז ריכטיג, אז ראמאן דמאווסקי איז זיינער א ברודער. אבער דערויף האט ער נישט געוואלט ענטפערן „ראמאן דמאווסקי גהט מיך גארנישט אן, מיין פאמיליע איז דא גלייך ילטיג" — האט ער געזאגט. אויך די תפיסה-פערוואלטונג האט פון איהם נישט געקענט ארויסבעקומען זיין פערהעלטניש צו ראמאן דמאווסקי. ער האט זיך נישט געוואלט צו א הם בעקענען. זיכער איז נאר, אז ער איז א גאר א נאהענטער קרוב פון איהם. אויב נישט א ברודער, גאנץ געוויס א ברודערס א זוהן.

אנ'אינטערעסאנטער צוזאמענטרעף. איינער — א פאנאטישער שאוויניסט, דער צווייטער — א נישט ווענינער פאנאטישער קאמוניסט.

די אינוואוינער פון שייבלער'ס ראיאן ווילען א מורה-הוראה.

(—) אינ'ם שייבעל אויף קילינסקי-גאס 127 איז פארגעקומען אנ'אסיפה פון עטליכע הונדערט בעלי-הבתים פון שייבלער'ס ראיאן, וועלכע האבען זיך בעראטען וועגען דעם אויגן פון שאפען פאר שייבלער'ס ראיאן אנ'אייגענעם מורה-הוראה.

ס'ביז אויסגעוועהלט-געווארען א קאמיטעט. צו אינטערווענירען ביי דער קהלה וועגען בעזארגען דעם דערמאנטען ראיאן מיט א מורה הוראה, וועלכער זאל דארטען זיך בעזעצען און אוינען.

אויב די קהלה וועט די פאדערונג נישט ערפילען, איז בעשלאסען געווארען, אז דער קאמיטעט, זאל אין פער שטענדיגונג מיט די בעלי-הבתים, אויף אייגענע קאסטען, אוועקזעצען א מורה הוראה אין שייבלער'ס ראיאן.

\-\-\-\-\-

ליבע און... יארינע.

האט עס טוט א בעקער-געהילף, ווען ער קען נישט חתונה-האבען מיט א רייכער טאכטער.

(—) געכטען 12 א זייגער בייטאג איז די פאנאטאוויע ארויסגערופען געווארען צום 19 יעהריגען לייבל ברעסלויער (א בעקער-געהילף, אלעקסאנדריסקא 24), וועלכער האט זיך פער'סמ'ט מיט יארינע.

ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, איז די סיבה פון דעם זעלבסטמארד געווען — אנ'אומגליקליכע ליבע פון דעם ארימען בעקער-געהילף צו א רייך מיידעל, וועמעס עלטערן ס'האבען נישט דערלאזט צום שידוך.

פאגאטאוויע האט דעם זעלבסטמערדער אפגעראטעוועט.

\-\-\-\-

ווינדע-קאטאסטראפעס אין באלוטער שחט-הויז.

דאנערשטאג בייטאג בעת דער ארבייט אין באלוטער שחט-הויז האט זיך פלוצלינג אפגעריסען א ווינדע, דער אראפפאלענדער אקס האט מיט א געוואלדיגע קראפט אוועקגעשליידערט די געבענשטייענדע אברהם יעקב אדלער, שמואל בוכמאן, יוסף קנאפ, לייבוש זעלקאוויץ און מענדיל סקורקאווסקי. אין אזוי ארום זענען זיי אפגעראטעוועט געווארען פון א קאטאסטראפע און זענען אפגעקומען מיט בלויז שרעק.

נעכטען מאנטאג אין דערפריה האט זיך ווידער אפגעריסען א ווינדע דאס מאל אבער שוין אהן הצלחה. די איבער געריסענע ווינדע האט געטראפען אין קאפ דעם ארבייטער יצחק דוד כאזקלעווימש וועלכער איז געבליבען בעוואוסטלאז די געבען-שטעהענדע ארבייטער זענען תיכף געקומען צו הילף איהם אפגעפירהט אין פערבאנדזשירונגס-פונקט. די סאניטארע פערוואלטונג - פליה - אפטיילונג האט איהם ערטיילט די ערשטע הילף.

פאר אונטערצינדען דעם שכנ'ס הויז

1 יאהר אויסבעסערונגס-הויז.

(§) נעכטען האט דאס לאדזער קרייז-געריכט בעטראכט דעם פראצעס געגען 33 יעהריגען עדמונד פעדער, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען אין אונטערצינדען דעם 15 אויגוסט 1926 די געביידע פון פויער קובעק, פון דארף זעלאוו, (לאסקער פאוויאט).

דער פראקוראר קאיטשאק פאדערט פאר'ן בעשולדיגטען 3 יאהר תפיסה. אדוו. אבראמאוויטש לעגט פאר דעם געריכט צו בעפרייען פעדער'ן נעהמענדיג אין אכט דאס, וואס ער איז נאך נישט געווען בעשטראפט, און צוליב דעם וואס זיין פסיכישער צושטאנד איז געווען אין מאמענט פון אינטערצינדען נישט נארמאל און אנגעשטרענגט.

דאס געריכט האט פעדער'ן פער'משפט א יאהר תפיסה, אויסטוישענדיג איהם די שטראף אויף אויסבעסערונגס-הויז.

וועגען דער אויסלענדישער הלואה,

וויל דער מאגיסטראט אפילו שוין נישט רעדען.

(מ) אויף דער לעצטער זיצונג פון דער פינאנץ קאמיטעט ביים מאגיסטראט האט זיך געפונען אויף דער טאג-ארדנונג די פראגע וועגען דער אויסלענדישער הלואה. די פראגע איז אבער אראפגענומען געווארען פון דער טאג-ארדנונג.

ס'איז בעריכטעט געווארען, אז דער מאגיסטראט צאהלט-איין אין דער רעגירונגס קאסע אוף דער קאנטא פון דער קאנאליזאציע-הלואה 2.400.000 זל.

4-יעהריג מיידעלע געפונען דעם טויט דורך אשטיין

(—) נעבען בזשעזשין איז א געוויסער מיכאל קאלרונז וויטש געפאהרען אויף א פוהר צוזאמען מיט זיין 4 יעהריג טעכטער'ל העלינא.

ווען די מענשען זענען אויסגעשטיגען פון דער פוהר, האט מען אנגעהויבען אראפלאזען דורך א ברעט א 5-צענטנארדיגען שטיין, וועלכער איז געלעגען אויף דער פוהר.

דאס 4-יעהריגע מיידעלע האט זיך אבער נאך געדרעהט ביי דער פוהר און דער שטיין איז אויף איהר ארויפגעפאלען. דאס מיידעלע איז געבליבען טויט אויפ'ן ארט.

די מוטער פון דעם קינד האט בעקומען פאר עגמת-נפש א מוח-דערשיטערונג.

א שרעקליכע שרפה.

פערברענט בהמות און מאשינען.

(—) אין שיפראדז איז אויסגעבראכען א שרפה אין הויז פונ'ם לאנדווירט מילקע.

דאס פייער האט זיך באלד אריבערגעטראגען אויך אינ'ם שכנות'דיגען הויז פון א געוויסען ראקבע און אנגעמאכט גרויסע שאדענס.

ס'זענען פערברענט געווארען: שטאלען, שפייכלער און אגרער-מאשינען. ס'איז פערברענט געווארען דער גאנצער לעבעדיגער אינווענטאר: 6 פערד, 15 קיה, חזירים און קעלבער.

די סיבה פון דער שרפה איז נאך נישט פעסטגעשטעלט.

ווען?

ד. 29, יאנואר 1927

ווו?

אין „אימפעריאל"

וואס?

דער גרויסער מאסקען-באל פון דער יודישער פרעסע.

צום אנקומען פון סיר ווינדהאם דידס היין לאדז

מארגען מיטוואך, 4.18 נ. מ. קומט קיין לאדז מיט דער פאבריק-באהן דער גאסט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען, גענעראל סיר ווינדהאם דידס, געוו. ציוויל-סעקרעטאר פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג פאר סיר הערבערט סעמועל.

אויף דעם פאבריק-באהן-הויף וועלען ערווארטען דעם גאסט די מיטגלידער פון אויפנאהם קאמיטעט, דעלעגאציעס פון די יודישע נאציאנאלע ארגאניזאציעס און פון דער ציוניסטישער יוגענד.

אנהויב 8.30 אין אווענד וועט פארקומען א פייערליכע פערזאמלונג לכבוד דעם חשוב'ן גאסט אין סקאלא-טעאטער. נאך דער בעגריסונג וועט גענעראל דידס ארויסטרעטען מיט א רעדע וועגען ציונים און דער בריטישער פאליטיק אין ארץ-ישראל. אין דער פערזאמלונג וועט זיך אויך בעטייליגען דער ארקעסטער פון „בר-כוכבא", וועלכער וועט שפילען די נאציאנאלע הימנען. —

די איבערגעבליבענע בילעטען צו דער פערזאמלונג צו בעקומען אין ציוניסטישען ביורא.

קאמף מיט דער ראק-קראנקהייט.

(מ) אין משך פון חודש דעצעמבער, ט. י. האבען זיך אין דער סעקציע צו קעמפען מיט דער ראק-קראנקהייט געווענדעט 95 פערזאן.

ביי 16 פערזאן איז פעסטגעשטעלט געווארען די קראנקהייט.

9 פערזאן זענען איבערגעשיקט געווארען אין שפיטאל.

ביי 7 פערזאן זענען געמאכט געווארען רענטגען-אויפנאהמען.

ווער האט געוואונען?

ווארשא, 3 (טעלעפאניש). בעת דער נעכטיגער ציהונג פון דער דאלארן-קע זענען ארויסגעצויגען געווארען 57 געווינסען אויף דער אלגעמיינער סומע פון 25,000 דאלאר

8,000 דאלאר נומער 597,328

3,000 דאלאר — 268,166.

1,000 דאלאר — 729,156, 714,655, 143,614, 393,773, 634,553.

500 דאלאר — 232515 525327 244343 070389 353967 495188 239433 556812 598041 724056.

100 דאלאר — 741117 422116 791117 401530 437253 554493 058409 474250 76·575 129432 733445 196272 901335 599805 958927 621116 320125 003785 635647 049334 367520 003039 743283 665314 970844 947974 413956 214856 927342 236514 279947 084618 035039 131351 833397 508397 020849 239975 020390 736761.

די קומענדיגע ציהונג וועט פארקומען דעם 1. מערץ, ווען ס'וועט געצויגען ווערען דער געווינס פון 40.000 דאלאר

פראטעסט-מיטינג געגען די פאגראמען אויף יודען אין רומעניע.

דער לאדזער „התאחדות" האט איינבעארדענט א פראטעסט-מיטינג געגען די פאגראמען אויף יודען אין רומעניען. נאך די רעדעס פון ראטמאן ד"ר ש. י. שווייג און ד"ר ז. עלענבערג איז אנגענומען געווארען פאלגענדע רעזאלוציעס.

רעזאלוציע.

די פערזאמלונג צונויפגערופען דורך דער ציוניסטישער ארבייטס-פארטיי „התאחדות" אין לאדז דעם 2|1 1927 פראטעסטירט ווי אמשארפסטען פאר דער גאנצער ציוויליזירטער וועלט, געגען די שרעקליכע רדיפות און רציחות אויף יודען אין רומעניען, וועלכע ווערען בעגאנגען אויך דורך דער רומענישער „אינטעליגענץ" סאלערירט פון די רומענישע רעגירונג; די פערזאמלונג דריקט אויס דעם רומענישען יודענטום און בפרט דער דארטיגער יודישער יוגענד איהר פולע הארציגע סאלידאריטעט אין דעם קאמף פאר מענשליכע פאליטישע און נאציאנאלע רעכט.

די פערזאמלטע רופען אויף די אמת'ע רומענישע דעמאקראטיע און די דעמאקראטיעס פון אלע פעלקער שארף זיך ענטגעגען צו שטעלען דעם טעראר און דער בעדריקונג פון דער יודישער מינדערהייט אין רומעניען און די לאדזער יודישע בעפעלקערונג אפעלירט צום פעלקער-בונד זאפארט אונטערצונעהמען אן ענערגישע אויספארשונג וועגען די בלוטיגע געשעהענישען אין רומעניען און צו פערלאנגען פון דער רומענישער רעגירונג דעם פולשטענדיגען שוץ פאר דעם לעבען פון די רומענישע יודען און פרייהייט פאר זייער פאליטישען, נאציאנאלען אוןווירטשאפטליכען קיום.

אויפרוף צו דער יודישע בעפעלקערונג.

שוין דריי יאהר ווי „לינת הצדק" האט בעניית די טעטיגקייט צו שיקען משמורים צו קראנקע יודען. נאך מיט א אויסבעסערונג, אז עס געהען מענער צו מענער און פרויען צו פרויען, אדער ליידער פוט זיך די קראנקהייטען ביי אונז אין שטאדט פערגרעסערן און די צאהל משמורים פערקלענערן זיך אויף אזוי פיל, דאס מעלדונגען נאך משמורים איז דא יעדען טאג אייניגע צוואנציג, זא דאס מען מוז האבען יעדען טאג ביז פערציג משמורים, און ליידער קומען פינף-דריי און אפט מאל קיינער נישט, דעריבער אפעליר איך אין נאמען פון דער סעקציע און אין נאמען פון די קראנקע ברידער און שוועסטער, צו אייער מאראלישען געוויסען דאס יעדער איינער, הן מענער הן פרויען, זאלען זיך פערשרייבען צו געהען דיזשורירען צו קראנקע אמווייניגסטען איין מאל אין א חודש כדי צו קענען לינדערן די ליידען פון אנדערע ארימע קראנקע יודען, נאך א גרעסערען מאראלישען פערברעכען בעגעהען די יעניגע, וואס האבען זיך שוין פון לאנג איינגעשריבען אלס מיטגלידער און מען שיקט צו זיי איינלאדונגען צו קומען דיזשורירען און מען פערלאזט זיך, מען זאגט צו די קראנקע צו שיקען משמורים, און ליידער קומט נישט קיינער, און דער קראנקער בלייבט אין פערלאזענהייט, דעריבער אפעליר איך נאך איינמאל צו אייך, דאס איהר זאלט קומען צו יעדען רוף און נישט לאזען די ארימע קראנקע ליגען איינזאם אהן יעדער הילף. מיט דרך ארץ

איש יער.

בעמערקונג: איינשרייבען קאן מען זיך יעדען טאג אין פעראיין „לינת הצדק" צעגעלניאנא 53.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24
צוריקגעקעהרט.
אינערליכע- און קינדער-קראנקהייטען.
נעמט א פון 6—7, זונטאג פון 3—4.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערען אויף יורידישע אנפראגען, וואס ווערען צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.

יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט"

בײם דערלאנגען אן אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן וועט מען ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 4. יאנואר 1927.

2789. קאפוסט' פון וואדני רינעק.

נישט דער געליטענער האט אייך אנגעקלאגט נאר די פאליציי און נישט פאר פערמינדערן דעם גאסט נאר פאר ארויסרופען אן אוואנטורע. עס דראהט אייך א געלד-שטראף צוזעמען ארעסט ביז 2 וואכען.

2790. א בעקער פון באלוט.

עס איז א פראגע, וואס פארע קאטעגאריע פאטענט איהר האט אדער אין וואס פארע לאקאל די בעקעריי געפינט זיך. און צו האט איהר די צוויי ענצעלנע שטובען גענוגענע צוזאמען אדער אין פערשידענע צייטען.

2791. א גרופע לאקאטארן פון נ. ווארשעווסקי.

די נאוועלע וועגען אפשטעלען די 6 פראצ. קווארטאלדיגע הוספות פאר 1 שטוביגע וואוינונגען איז גילטיג ביז'ן 31. יוני 1927.

Dr PRYBULSKI
צוריקגעקעהרט.
זאוואדזקא 1, טעלעפאן 25-38
וועגערישע און האר- הויט- קראנקהייטען, מענער-שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל), רענטגען-שטראהלען.
נעמט אן פון 9—1 און פון 4—8 אווענד, דאמען: פון 4—5 נאכט.

2792. י. ב. פון דאלנא.

אויב דאס געשעפט געפינט זיך אין א פראנט געוועלב מעגט איהר אפילו האבען 4. קאטעג פאטענט, קוים איז דער לאקאל געגאנגען אין יוני 1914 וויינינגער ווי 600 רובל מוזט איהר צאהלען פאר 1. קווארטעל 1927 82 פראצ. פון גרונד דירה-געלד.

2793. ר. שטיין.

עס איז א פראגע צו דאס הויז האט אן איינגעארדענטע היפאטעק אדער נישט אויב יא—איז דער נאטאריעלער אבמאך אליין נאך נישט גענוגענד, נאר דער קונין מוז ווערען אריינגעטראגען אין דער היפאטעק.

2794. א לעזער פון גלובנא.

צווישען א פארפאלק איז נישט גילטיג קיין שום טויש-אבמאך פון פערמעגען.

2795. גאלדבערג.

דאס פערגלייכען זיך קאן פארקומען אין געריכט, איהר האט דאס רעכט צו פאדערען, אז עס זאל זיין ביי פערמאכטע טירען, מעגט איהר אין געריכט בעת די פערגלייך-פערהאנדלונגען האבען געמאכט דעם צווייטען צד געוויסע הנחות, קוים איז דאס פערגלייכען נישט צושטאנד געקומען, האט דער געגנער נישט קיין רעכט אויף זיי זיך פערופען.

2796. א לעזער פון אלעקסאנדריסקא.

אויב דער קויפער צאהלט נישט צו די רעשט פון דער אפגעשאצטער סומע אין משך פון 14 טעג ווערט דער וואדיום פערערכענט צו דער אלגעמיינער סומע, וואס מען האט בעקומען פון פערקויפען דאס הויז.

2797. פנחס שלעזינגער.

א 16-יעהריג לערניונגעל איז אומבעדינגט פערפליכטעט צו בעזוכען אוועגדקורסען. פאר דעם מוז זארגען דער ארבייטסגעבער. דער פעראינטערעסירטער דארף זיך אליין פערשרייבען.

2798. א לאקאטאר פון רוג אלעיא 1-טער מאי לעשנא.

פון אייער אנפראגע איז נישט פערשטענדליך צו זענט איהר א לאקאטאר אדער סובלאקאטאר, צו האנדעלט זיך וועגען 2 שטובען און קוך צו בלויז וועגען 1 שטוב און הויפטזעכליך, וויפיל דירה-געלד איז אייער וואוינונג געגאנגען אין יוני 1914.

2799. B.M. פון ציגעל-גאס.

אויב דער בנין איז אן אלטער און עס האנדעלט זיך וועגען 1 וואוינשטוב איז קיין קווארטעל נישט גילטיג. פונדעסטוועגען אזוי ווי איהר האט אבער פארט דעם הויזווירט געגעבען אן התראה אז איהר וועט איהם פאר'ן לאקאל צאהלען 225 רובעל, ראטען מיר אייך נישט צו ווארטען ביז דער ווירט וועט וועט עס פון נייר איהר אליין זאלט דערלאנגען אין אורזשאנד ראזיעמטשי א בקשה, אז מען זאל פעסטשטעלען דאס דירה-געלד. אויף דער צייגניש פון מאגיסטראט אליין, קאנט איהר זיך נאך נישט פערלאזען. סיידען דער לאקאטאר, וואס האט געוואוינט אין דער זעלבער דירה פאר דער מלחמה בעשטעטיגט אויך דאס זעלבע.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען, ספעצ. לונגען און הארץ-קראנקהייטען בעשטראהלונגען מיט קונסטליכע בערג-זון.
נעמט אן פון 3—5 נאכמיטאג.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאנא 43, טעל. 41-32.
ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און מין נער-שוואכע קראנקהייטען. 389
בעהאנדלונג מיט קווארץ-לאמפען (האר-אויספאל)
נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענד

דעם גראפ'ס עהרען-ווארט.

א נאכקלאנג פון די מלחמה-יאהרען איז א יודיש-גויאישען פראצעס.

אין בודאפעסט רודערט זיך איצט שטארק מיט א זעהר אינטערעסאנטער אפערע. אין איין מיטעלפונקט שטעהט א בעוואוסטער אונגארישער גראף און אן עלטערע ארימע רוסישע יודענע.

שוין פון דעם דאזיגען צוזאמענשטעל פערשטעהט מען, אז דא האנדעלט זיך נישט וועגען א ליבעס-אפערע. נישט דערפאר וואס אונגארישע אריסטאקראטען זענען אפשר שטארקע איבערקלייבערס. יונגע און רייכע יודישע טעכטער האבען זיי דוקא זעהר ליב, וואס אבער קאן ציהען א יונגען אונגארישען גראף צו אן עלטערער און פשוט'ער יודענע?

אין דעם פאל איז דאס גאר אן אנדער אפערע: א געלד-אפערע, די פשוט'ע רוסישע יודענע טראגט ביי זיך ארום דאס פער'משכנ'טע „עהרענווארט" פון דעם אונגארישען גראף און מאהנט פון איהם צוריק א גרעסערע הלואה. דער גראף איז איבער מודה דעם משכון. ער קאן, ווייזט אויס, לעבען אהן זיין עהרען ווארט, און וויל פון זיין שולד נישט וויסען. ווי איהר זעהט, א גאנץ טשיקאווע מעשה. ווילט איהר דאך אוודאי וויסען ווי אזוי א יונגער אונגארישער גראף קומט צו דער עלטערער רוסישער יודענע און ווי איז דאס געמאלט, אז א רייכער אריסטאקראט זאל שולדיג זיין געלד צו אן ארימער פרוי, טא הערט א מעשה:

אין יאהר 1916 האט זיך דעם יונגען גראף עדוארד ציטשי פון בודאפעסט, פערזאלט אריבערצולאפען זיך אביסעל אויפ'ן רוסישען מלחמה-פראנט, כדי דארט צו בעזוכען זיינעם א פריינד, אן אפיציר. דער גאסט איז גאר-וואס אנגעקומען אויפ'ן פראנט, און פלוצים איז אויסגעבראכען א רוסישע אפענסיווע און דער גאנצער עסטרייכיש-אונגארישער רעגימענט איז גענומען געווארען אין געפאנגענשאפט. פערשטעהט זיך, גראף ציטשי אין דער מיט. זיינע קאמעראדען האבען איהם, דעם ציווילען, באלד אנגעטון אן אפיצערישען מונדיר און ער איז אינאיינעם מיט זיי איינגעקוואטירט געווארען אין א לאגער פון קריגס-געפאנגענע אין קראסנאיארסק.

אין דעם דאזיגען לאגער האבען די עסטרייכישע געפאנגענע סאלדאטען נית געלעקט קיין האניג. צום ערגסטען איז עס אבער געגאנגען דעם יונגען גראף ציטשי, וועלכער האט אלס פערשטעלטער סאלדאט נישט געקאנט שלום מאכען מיט זיין טרויעריגער לאגע.

צו יענער צייט האט אין קראסנאיארסק געוואוינט א יודישער שוך-פאבריקאנט משה סעגאלאוויטש מיט זיין פאמיליע.

סעגאלאוויטש איז אין אט דעם קליינעם שטעדטעל געווען איינער פון די „פני העיר", און בעוואוסט פאר א וואוילטעטער. ער און זיין משפחה האבען אויך געטראכט צו פערבעסערן דעם טרויעריגען גורל פון די געפאנגענע סאלדאטען און ארויסגעהאלפען זיי מיט שפייז און געלד. אזוי ארום האט זיך אויך דער גראף ציטשי בעקאנט געמאכט מיט דער דאזיגער יודישער פאמיליע און איז געווארען אן אפטער גאסט אין סעגאלאוויטש'ס הויז.

דער יונגער גראף האט זיין יודישען וואוילטעטער געבעטען אויסצוהעלפען איהם יעדען חודש מיט צוויי טויזענד געלד-מארק, און איהם היילינ צוגעזאגט אפצוגעבען איהם זיין געלד מיט פראצענט באלד ווי נאר ער וועט צוריקקומען קיין בודאפעסט.

סעגאלאוויטש האט זיך נישט געלאזט צוויי מאל בעטען און ער האט יעדען חודש אויסגעצאהלט דעם גראף זיינע צוויי טויזענד מארק. אזוי איז פערגאנגען א חודש נאך א חודש. צוויי יאהר דורכאנאנד.

תחילת יאהר 1918 האט זיך דער יונגער גראף צוגעגרייט צו מאכען א ויברח פון דער געפאנגענשאפט און איז געקומען זיך געזעגענען מיט זיינע יודישע פריינד. זיי האבען איהם אבער נישט אוועקגעלאזט מיט ליידיגע קעשענעס, נאר איהם מיטגעגעבען צידה לדרך און א גרעסערען סכום געלד דערצו, כדי ער זאל אונטערוועגס חלילה נישט קומען אין קיין נויט.

דער גראף ציטשי איז געווען שטארק געריהרט פון דער גרויסער מענשענפריינדליכקייט און פון דעם פיל גוטס וואס די יודישע משפחה האט מיט איהם געטון. ער האט געבעטען מ'זאל איהם געבען פאפיר און א פען און זיך אני דערגרעוצט און אנגעשריבען בריף, אז דעם יוד קומט ביי איהם 35,400 מארק.

איבערגעבענדיג סעגאלאוויטש'ן אט דעם בריף מיט'ן אדרעס פון זיין פאטער, דעם גראף בעלא ציטשי אין בודאפעסט, און זיין זיגעל-רינג אלס סימן, האט זיך דער יונגער גראף ציטשי מיט'ן גאנצען הויז-געזינד געזעגנט און אוועק.

דער יונגער גראף ציטשי איז באלד געווען צוריק אין בודאפעסט. דערווייל זענען אוועק עטליכע יאהר. אין דער דאזיגער צייט איז דער יונגער גראף געווען אין אמעריקא. ער האט דארט אויך חתונה געהאט און זיך דאן בעזעצט אין זיינעם אן אייגענעם גוט אין טשעכא-סלאוואקיע. וועגען זיינע אמאליגע „אמת'ע גוטע פריינד" און וועגען זיין שולד און זיין פער'משכונ'טען עהרען-ווארט, האט ער זיך נישט גענומען צום הארצען. ער האט דאס אלצדינג פשוט פערגעסען.

ויהי היום און דער אלטער גראף ציטשי אין בודאפעסט האט אין א קאלטען פעברואר-טאג פלוצים בעקומען אן אומפערהאפטען און אומבעקאנטען גאסט: פריידע סעגאלאוויטש, דעם קראסנאיארסקען שוך-פאבריקאנט'ס פרוי, האט איהם געמאכט א נישט-געמעלדעטען וויזיט. זי איז געקומען אפנעהמען דעם פאטערליכען דאנק פאר דער הילף צו זיין זוהן, און אין איינוועגס אויך איהרע עטליכע און דרייסיג טויזענד געלד-מארק. אבער אנשטאט דעם געהאפטען דאנק האט זי בעקומען אן אייז-קאלטען קבלת-פנים, און א שטאט דעם געלד — א פייג. די יודענע נעהמט זיך ווייזען סימנים און מאדערט צוריק איהר הלואה — און דער אלטער טענה'ט, אז ער ווייסט פון גארנישט, און אהן זיין זוהן קאן ער נישט צאהלען.

די שרעקליך ענטוישטע פרוי האט זיך ארומגעדרעהט אין בודאפעשט א לאנגע צייט. אהן דעם געלד האט זי נישט געהאט צו וואס אהיים צו פאהרען. פון איהר אמאליגער עשירות א שוין גארנישט געבליבען. די קאמוניסטען האבען די סעגאלאוויטשעס ארויסגעטריבען פון קראסנאיארסק. משה סעגאלאוויטש איז פאר צרות געשטארבען, און זיין אלמנה האט זיך מיט איהרע פיער קינדער בעזעצט אין קאוונע, וואו זי לעבט אין גרויס דחקות. איהר לעצטע האפנונג איז נאך געווען דער גראף ציטשי. און אזוי ווי מיט גוטען איז נישט מעגליך געווען פון איהם דאס געלד ארויסצובעקומען, האט זי זיך געבען געמוזט ענטשליסען איהם אנצוקלאגען אין געריכט.

מיט עטליכע טעג צוריק איז פארגעקומען אין בודאפעסט די ערשטע פערהאנדלונג. דעם גראף'ס אדוואקאט האט זיך געסטארעט צו פערשלעפען די זאך מיט יוריסטישע דרעהדלעך. דערווייל האט דאס געריכט אפגעלעגט דעם פראצעס ביז די ארימע פרוי וועט, לוי'ן געזעץ, אנידערלעגען אין געריכט א גרעסערען סכום אלס משכון פאר די פראצעס-קאסטען. די פרוי פערמאגט אבער נאר איין משכון, און דאס איז דעם יונגען גראפ'ס עהרענווארט. אבער ווי אזוי קאן דאס געריכט דערפון עפעס האלטען, אז דער גראף אליין קימערט זיך נישט וועגען איהם?

דער אדוואקאט פון דער ארימער יודישער פרוי האט איצט אונטערגענומען שריט אום דאך מעגליך צו מאכען צו פיהרען איהר פראצעס געגען דעם גראף ציטשי, און צו צווינגען איהם מיט'ן געזעץ צוריקצוצאהלען כאטש א טייל פון דעם געלד, וואס זי האט איהם אין זיין נויט אויסגעבארגט.

— מ. פ. —

ווייל נישט וויסען פון פאָטער,

ווייל ער האָט פערפיהרט איהר מוטער.

אין יאָהר 1908 האָט דער לעמבערגער ד"ר אַלפרעד מינצבערג פּראַקטיצירט אין פשעמישלער אַלגעמיינעם שפּיטאַל. אין פשעמישל האָט זיך דער יונגער דאָקטאָר בעקענט מיט אַ שעהן יודיש שניידער-מיידעל מיט'ן נאָמען רחל ר–ם. דער דאָקטאָר האָט דאָס מיידעל פערפיהרט... אַ צייט שפּעטער האָט פרל. ר–ם געבוירען אַ טאָכטער.

ד"ר מינצבערג האָט אָבער נישט געהאַט בדעה חתונה צו האָבען מיט אַ אָרים שניידער-מיידעל: ער האָט דאַרום בעשלאָסען צו פערלאָזען פשעמישל און אריבערצופאָהרען קיין לעמבערג. דאָס קינד האָט דער פאָטער מיט זיך מיטגענומען קיין לעמבערג און עס איבערגעגעבען צו ערציהען דעם סטאָליאַר חיים לעווענטאַל. ד"ר מינצבערג האָט דעם סטאָליאַר געצאָהלט אַ חודש געהאַלט פאַר דער ערציהונג פון זיין קינד ווען זאָשיא–אַזוי האָט געהייסען דאָס מיידעלע – האָט אָנגעהויבען אונטערצוּוואַקסען האָט מען זי געשיקט אין שולע. שוין אין דער ערשטער צייט האָט זי אַרויסגעוויזען פיל פלייס צום לערנען. איהר פאָטער האָט זיך שטאַרק אינטערעסירט מיט דעם קינד. ער האָט געטראַכט זי אָנשטענדיג צו קליידען און אכטונג געגעבען, אַז דאָס קינד זאָל נישט וויסען, אַז עס איז אַנ'אומגעזעצליכעס.

דערווייל האָט אויסגעבראָכען די מלחמה. ד"ר מינצבערג איז גענומען געוואָרען צום מיליטער. זייט דאַן האָט מען מעהר קיין ידיעה נישט בעקומען פון דעם דאָקטאָר.

דער סטאָליאַר האָט נישט געהאַט קיין קינדער. ער האָט דערפאַר דעם דאָקטאָרס מיידעלע אויפגעצויגען ווי אַנ'אייגען קינד. אין צווישען איז זאָשיא אויפגעוואַקסען. זי איז געוואָרען זעהר אַ שעהן מיידעל און איז דערביי געווען אַ גוטע שילערין אין לעמבערגער גימנאַזיום.

בקיצור: מיט אַ יאָהר צוריק האָט זאָשיאַ אָפגעלייגט די 6-טע גימנאַזיאַל קלאַס מיט פאָרצוג. זי האָט אויפגעהערט ווייטער צו שטודירען און האָט זיך אָנגעהויבען צו ווידמען דער הויזווירטשאַפט.

מיט אַ צייט צוריק האָט זיך זאָשיע בעקענט מיט דעם 26-יאָהריגען סאָלאָמאָן ענגעל, דער זוהן פון אַ רייכען גוטספאַכטער אויס מערב-גאַליציען. ה' ענגעל האָט זיך אין זאָשיאַ'ן שטאַרק פערליבט, אַזוי אַז ער האָט בעשלאָסען מיט איהר אין עטליכע חדשים אַרום חתונה צו האָבען.

מאַכט זיך אַ מעשה, דער סטאָליאַר לעווענטאַל דערוויסט זיך, אַז זאָשיאַ'ס פאָטער וואוינט איצט אין שטייערמאַרק ביי גראַץ און עס געהט איהם דאָרט זעהר גוט. דער סטאָליאַר האָט תיכף אָנגעשריבען צו זאָשיאַ'ס פאָטער וועגען אַלץ, וואָס איז מיט זיין טאָכטער אין משך פון די לעצטע 15 יאָהר געשעהן.

דר. מינצבערג איז אומעלט געקומען קיין לעמבערג. ער איז תיכף פערפאָהרען צו לעווענטאַל. זיין טאָכטער איז דאַמאָלס געווען ביי איהר חתן צו גאַסט.

דער פאָטער האָט פאָרגעשלאָגען דעם פמאָליער אַ גרויסע סומע געלד, אַז ער זאָל מכּים זיין דאָס ער זאָל זיין טאָכטער מיט זיך נעהמען קיין שטייערמאַרק. ער איז אויך איינגעגאַנגען דערויף, אַז איהר חתן זאָל מיט איהם מיטפאָהרען קיין שטייערמאַרק, זיי זאָלען דאָרט חתונה האָבען און בלייבען ביי איהם.

ווען אָבער זאָשיאַ איז צוריקגעקומען און זיך דערוואוסט, אַז זי איז נישט דעם סטאָליאַר'ס טאָכטער, נאָר דר. מינצבערג איז איהר פאָטער, האָט זי תיכף ביי איהם געפרעגט צי איהר מוטער לעבט. אַזוי ווי אָבער זי איז געוואָהר געוואָרען, אַז איהר מוטער האָט פאַר'ן קריג נאָך חתונה געהאַט מיט אַ שוסטער און איז אַוועק קיין אַמעריקאַ, וואו זי איז געשטאָרבען, האָט זי זיך אָבגעזאָגט צו פאָהרען מיט איהר פאָטער. עס האָבען נישט געהאָלפען דעם פאָטערס בקשות און טרעהרען זאָשיאַ האָט מיט דעם פאָטער נישט געוואָלט צוריק פאָהרען.

דער פערצווייפעלטער פאָטער איז דערווייל געבליבען אין לעמבערג. ער ווענדט אָן אַלע מעגליכע מיטלען, כדי צו בעוועגען זיין טאָכטער, אַז זי זאָל מיט איהם מיטפאָהרען. צי דאָס וועט איהם געלינגען — איז אַ גרויסע פראַגע.

Dr med. GRZEGORZ ROSENBERG
אינערליכע קראַנקהייטען
ספּעציאַליסט פאַר מאָגען, דאַרם און לעבער-קראַנקהייטען.
Gdanska 44, telefon 24-44
צוריקגעקעהרט
בעטעט אָן פון 5 ביז 6^{30} זונטאָג פון 9 ביז 11

עס קלינגט שוין אין גאַנץ לאָדז,
אַז אַלע אַרט ביטעס. פּאַראַניעס. רעקורסען. אַפּעלאַציעס אין אַלע געריכטס-, פינאַנס-, אַדמיניסטראַטיווע און קאָמונאַלע אינסטאַנציעס ווערען אָנגעשטעלט, אַמביליגסטען און אַמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביוראָ
„פּאַלאַניאַ" אַלעיאַ 1 מאַי 7.
ווילכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אַנווייזונגען אין אַלע שטייער-אַנגעלעגענהייטען דורך ה' לעאָן שחיצער אַלבערוועגבען: האַנדעלס און פּריוואַט-קאָרעספּאָנדענץ, קאָנטראַקטען. פּראָטעסטירטע וועקסלען ווערען אָנגענומען אויסצומאָנען מיט אייגענע קאָסטען.
מיטגלידער פון פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען צאָהלען 25% ביליגער.

בילדער פון דעם היינטיגען פאַריזער לעבען.

(ענדע פון דער 3 טע זייט.)

מיניסטער פון וואָס איהר ווילט אַליין: עפענטליכע אַרבייט, פינאַנצען, נאָר נישט קיין קונסט-מיניסטער!

דאָס פערשטאַרקט דעם אַנגענומענעם כלל, אַז שוסטערס נעהען קליידער, און אונזער צייט און שניידער — שיך. און... מ'זאָגט, אַז זיי מאַכען דאָס נישט שלעכט אויך...

וועט מיניסטער קלעמאַנטעל שוין ווערען אַ קינסטלער אויף אַנ'אמת און וועט אַוועקוואַרפען זיין מיניסטערשאַפט? אַזאַ זאַך וועט קלעמאַנטעל נישט טון. קינסטלעריי איז שוין אַזוי נישט קיין גלענצענדער פאַך און צו וואָס זאָל צוקומען אַזאַ ווילכטיגער קאָנקורענט?

וואָס וואָלט ער געזאָגט, ווען אַ מאָלער טוט איהם אָפּ און ווערט איהם אַ קאָנקורענט אין... מיניסטערשאַפט.

* * *

נישט גוט איז אודאי, אַז מ'קריגט זיך צופיל אין אַ אינסטיטוציע. עס איז אָבער נאָך ערגער, טויזענד מאָל ערגער, אַז מ'קריגט זיך גאָרנישט. מ'ווערט פערגליווערט, געפרוירען. מ'פערגעסט גאָר אַז מ'לעבט אויף דער וועלט. דערפאַר מוז דער גן-עדן זיין זעהר לאַנגווייליג.

אַזאַ גן-עדן איז די אַקאַדעמיע פון די אַלטע שפּראַכען אין פּאַריז.

זיצען דאָרט מענשען, ערנסטע, ברייטשטערנדיגע, בעלערענטע, אויסגעלערענטע, איבערגעלערענטע, לעבעדיגע ענציקלאָפּעדיעס און זענען... שרעקליך איינשטימיג. זאָגט איינער עפּעס — ענטפערען אַלע אין כאָר: „אמן". אַ שרעקליכע אחדות, אַ שוידערליכע האַרמאָניע. לעכצען אַלע נאָך אַ קליין מחלוקה'לע... נאָך אַ קליין, קליין מיספערשטענדניש... נאָך אַ קליינע מיינונגס-פערשידענהייט...

העלפט די צייט און אַזאַ מיינונגס-פערשידענהייט קומט!

מיט אַ יאָהר צוריק האָט אַנ'איינוואוינער פון אַליע פראַדין געפונען אין דערפעל קלאָזעל אַ גאַנצען אַרכעאָלאָגישען אוצר: טעפּ בעדעקט מיט פערשידענע צייכענס און טאָבעלען מיט אַלפאַבעטישע אויפשריפטען.

פון וואַנען שטאַמען די אויפשריפטען?

זאָגט פּראָפעסאָר זשוליאַן:

— דאָס איז אַ לאַטייניש אַלפאַבעט און שטאַמט פון דריטען יאָהרהונדערט פון אונזער ערע!

שפּאַרט איהם איבער סאַלאָמאָן ריינאַך:

— ענטשולדיגט, איהר האָט אַ טעות! דאָס איז אַ שריפט פון פּאַרהיסטאָרישע צייטען, איך בין מוכן ומזומן דאָס צו בעווייזען!

ביידע דיסקוטאַנטען זענען פּראָפעסאָרען, ביידע געלערנטע, ביידע בעווייזען, ביידע זענען איבערצייגט אין דעם וואָס זיי זאָגען.

די פראַגע איז די:

שטאַמען די געפונענע זאַכען פון 300 יאָהר נאָך יעזוס קריסטוס'ען אָדער 3,500 יאָהר פאַר יעזוס קריסטוס'ען?

ווילכטיג איז אפשר נישט, ווער עס וועט אַרויסגעהן זיגרייך אין דעם דאָזיגען וויסענשאַפטליכען דיספּוט (הגם עס וואָלט זיך — בין איך זיך מודה — אַז עס זאָל „אונזער" סאַלאָמאָן ריינאַך) דערווייל ווערט דאָרט צווישען די וויסענשאַפטסלייט „לעבעדיגער" און „אינטערעסאַנטער"...

איך קען אַ פרוי, וואָס האָט זיך געגט מיט'ן מאַן, ווייל ער האָט זיך מיט איהר בשום אופן נישט געוואָלט קריגען... ביז'ן גט האָט זיך דערווייל די אָרימע פרוי מיט איהם געקריגט, ווייל ער האָט זיך מיט איהר נישט געוואָלט קריגען...

נ. פ–ן

רעדאַקציאָנס-קאָלעגיום:
מ. בראַדערזאָהן, ל. בראַנט, ה. י. ברוסטאָווסקי, ב. זינגער
פערענטוואָרטל. רעד.: ח. הויפמאַן.
אַרויסגעבער: פערלאַג „נייער פאָלקסבלאַט", פּראָדוציר-קאָאָפּעראַטיווע מיט פאַי-האַפטונג.

די ליבעס פון אַקייזערין.

היסטאָרישער ראָמאַן פון'ם לעבען אין רוסישען קייזערליכען הויף

פון ל. זאַכער מאַזאָך.

(74

און איינמאָל ווען ער איז געוועזען צו איהר מיט דער האָפנונג אויף אַ בעסערער בעלוינונג פון איהר, האָט זי, שפּילענדיג מיט זיינע געפודערטע לאָקען מיט אַמאָל זיך אָנגערופען:

— איך וויל עסען פרישע מאַלינעס, קריגט פאַר מיר.

— אָבער, מאַרפאַ, וואָס פאַלט אייך איין? מאַלינעס אין דער צייט אין פעטערבורג — האָט ער אַ שמייכעל געטון.

— איך וויל פון גאָרנישט וויסען. איך וויל, אַז איהר זאָלט מיר שאַפען מאַלינעס.

— ס'איז אָבער נישט די צייט פון מאַלינעס.

די קאַפּריזיגע שעהנהייט האָט אַ ציה געטון די אַקסלען.

— איך וויל מאַלינעס, איהר הערט?

— אָבער, מאַרפאַ — האָט זיך געבעטען שובאַלאָוו.

— קיין וואָרט מעהר! — האָט זי אַ געשריי געטון, איז אַרונטערגעשפּרונגען פון בעט און האָט אַ טופּע געטון מיט'ן פוס — איך פערוועהר אייך אריבערצוטרעטען די שוועל פון מיין הויז, ביז איהר וועט נישט קריגען פאַר מיר קיין מאַלינעס!

שובאַלאָוו האָט געוואָלט עפּעס נאָך זאָגען, זי איז אָבער אַרויסגעלאָפען אין אַ צווייטען צימער און האָט פערקלאַפּט די טיר.

— מעג עס דויערען אַ וואָך, אַ חודש, אַ גאַנץ יאָהר — האָט זי געשריגען פון הינטער דער צוגעמאַכטער טיר — איהר זאָלט אָהן מאַלינעס זיך נישט דערוועגען צו ווייזען פאַר מיר!

...ס האָט שובאַלאָוו פערלאָזען איהר הויז און אָנגעווענדט אַלצדינג צו קריגען פאַר איהר מאַלינעס, אָבער אין פעטערבורג איז נישט געווען קיין סימן דערפון: האָט ער אַוועקגעשיקט אַ קוריער קיין קרים, וועלכער האָט אויף זיין נסיעה בסדר געביטען פרישע פערד.

ווען דער שליח האָט אין וואָכען שפּעטער זיך צוריקגעקעהרט מיט די מאַלינעס, איז דער אומגעדולדיגער שובאַלאָוו אַוועקגעלאָפען צו זיין דאַמע און אויף די קניע איהר דערלאַנגט דאָס קערבעלע.

זי האָט עס אָנגעפענט מיט אַזאַ שמייכעל, וואָס האָט זיך איהם אויסגעוויזען ווי דער גאָלדענער שליסעל צום גן-עדן, און ווי געשריגען! די מאַלינעס זענען צופוילט געווען.

פאַר כעס האָט די קאַפּריזיגע שעהנהייט אַריינגעוואָרפען ביידע הענד אין קערבעלע, אָנגענומען פולע הויפענס מיט מאַלינעס און אַ שאָס געטון איהם אויפ'ן קאָפּ.

ער איז צוטומעלט געוואָרען.

— וואָס איז עס? — האָט ער אויסגעשריגען — איז דאָס די בעלוינונג פאַר מיין ליבע? ווייטער קען אַזוי נישט געהן, מאַרפאַ איוואַנאָוונאַ, אַ סוף מוז געמאַכט ווערען דערצו!

— ווי ערנסט אויף איינמאָל! — האָט די דאַמע זיך אָנגערופען און זיך צולאַכט ווי אַ צובאַלעוועטע קינד.

— איך זאָג אייך באַכאַמאָל, מאַרפאַ איוואַנאָוונאַ.

— נו, וואָס-זשע ווילט איהר, גראַף?

— איך וויל... איהר ווייסט, וואָס איך וויל. איך וויל, אַז איהר זאָלט זיין מיין געליבטע, — האָט שובאַלאָוו געענטפערט.

— איך וויל דאָס אויך. אָבער וואָס רעכענט איהר טון, כדי צו זיכערען מיין צוקונפט. מ'זאָגט, אַז איהר זענט זעהר אַ קאַרגער, מיין ליבער שובאַלאָוו.

— איך מיין, אַז איהר האָט זיך געקענט איבערצייגען, אַז פאַר אייך קאַרג איך נישט.

די קאַפּריזיגע דאַמע האָט זיך צולאַכט.

— אָבער, מיין ליבער, איך מוז זיך פערזיכערען פריהער מיט אַ סומע.

— נו, וואָס פאַר אַ סומע פערלאַנגט איהר?

— הונדערט טויזענד רובל.

— הונדערט טויזענד רובל? — האָט שובאַלאָוו אַרויסגעשטאַמעלט.

— אפשר ווייניג? — האָט די דאַמע זיך אַ כאַפּ געטון.

— נו, גוט, גוט, איהר קריגט הונדערט טויזענד רובל — האָט שובאַלאָוו האַסטיג געזאָגט.

— אויף דער דאָזיגער סומע מוזט איהר מיר געבען אַ וועקסעל.

— יאָ, יאָ, אַ וועקסעל — האָט שובאַלאָוו אַ זיפץ געטון.

— איז אָפּגעמאַכט — האָט די שעהנהייט זיך אָנגערופען — איצט געהט. מיין מאַן דאַרף באַלד אונטערקומען. איהר קומט היינט ביינאַכט און אַלע אייערע דאגות וועט איהר ביי מיר פערגעסען. און ברענגט מיט זיך דעם וועקסעל. פערגעסט נאָר נישט.

שובאַלאָוו האָט זיך אַרונטערגעלאָזט אויף די קניע און מיט פייער געקושט איהרע הענד, פריהער איינע, דערנאָך די אַנדערע און נאָכדעם איהר יעדען פינגער בעזונדער.

און ווען ער האָט זי פּע לאָזען, האָט אין זיין האַרצען געהוליעט פון גליק, וואָס ער האָט דערוואַרט יענעם ביינאַכט.

ביינאַכט איז ער צו איהר געקומען מיט אַ פייערליכער מינע, ווי צו אַ גרויסען יום טוב, און האָט איהר דערלאַנגט דעם וועקסעל. זי איז צופרידען געווען. דעמאָלס האָט זי איהם געזאָגט, אַז זי וועט געהן זיך איבערטון און וועט איהם דערנאָך רופען.

און זי איז אַוועק אין איהר שלאָף-צימער.

שובאַלאָוו האָט זיך געזעצט אינ'ם דערבייאיגען צימער און האָט גענומען פוצען זיינע נעגעל. ער האָט געהערט דאָס רוישען פון קליידער און פון צייט צו צייט אַ פערשטיקט געלעכטער.

צום סוף האָט ער דערהערט אַ העל קול, וואָס האָט גערופען זיין נאָמען.

ער איז אויפגעשפּרונגען פונ'ם אָרט און אריינגעלאָפען אין שלאָף-צימער און דאָרט האָט ער געפונען אויפ'ן בעט אויסגעצויגען — וואָלקאָוו'ן.

— איהר זענט דאָ? וואָס הייסט עס? — האָט גראַף שובאַלאָוו אַרויסגעשטאַמעלט.

— איהר דערקענט מיך נישט? — האָט דער יונגער אַקטיאָר זיך צולאַכט — איך בין דאָך מאַרפאַ איוואַנאָוונאַ, אין וועלכער איהר זענט אַזוי פערליבט...

— ווי אַזוי האָט איהר זיך דערוועגט מיט מיר אַזוי צו שפּילען? — האָט שובאַלאָוו אַרויסגעמורמעלט פערשטיקט און די קאָלירען האָבען זיך געביטען אין זיין פּנים — איהר וועט דערפאַר בעצאָהלען, יונגערמאַן. גיט מיר דערווייל דעם וועקסעל צוריק.

— ניין, וואָלקאָוו — האָט אין דער דאָזיגער צייט זיך דערהערט אַ קול פון הינטער שובאַלאָוו'ן — איהר בעהאַלט דעם וועקסעל און איך וועל שוין זעהן, אַז דער גראַף זאָל בעצאָהלען.

(פאָרטזעצונג קומט)

טליתים-פאַבריק

אויסאַרבעטונג פֿון האָלענע, האַלב-האָלענע זיידענע טליתים פֿון פּערסישע, ווי אויך טליתים-קטנים הגרט און דעטייל! מיט אויספּערטיגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל

ביי א. ה. ציטרינאָווסקי, קאַמיענגאַ 1,

אין צווייטען טויער, פּאַרטער. קומט און איבערצייגט אייך! 298

בעמערקונג: ס'ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צו וואַשען.

אָרענטליכער יונגערמאַן

מיט גוטע רעקאָמענדאַציעס

זוכט אַנ'אָרט צו שלאָפען

אין אַ מאַגאַזין אָדער אין אַ געשעפט פֿאַר אַ קליינעם געהאַלט. אָפֿערטען אַבצוגעבען אין אַדמיניסטראַציע פֿאַר „אָרענטליכער יונגערמאַן" 132

אכטונג! אין מיין פּרשטקלאַסיגער אכטונג!

קרוזשנער

ווערען אָנגענומען זעמטליכע פעליע-אויסאַרבייטונגען פֿון אייגענער און אַנפּערטראַוטע וואַרען צו ביליגע פּרייזען גוטע בעדינגונגען.

מ. שאַליט, פּעטריקאַווער 33

ס'איז שוין ערשינען!

„דער יתום"

№ 3

צייטשריפט געווידמעט די ענינים: פֿון יתומים פֿערזאָרגונג, קינדער-ערציהונג און פֿרויען-שוץ.

מיט אַ רייכען, אילוסטרירטען אינהאַלט.

אַנאָנסען ווערען נאָך אָנגענומען ביז פרייטאָג, דעם 24. דעצעמבער ד. י. אין דער אַדמיניסטראַציע: לאָדז, שענקעוויטש-גאַס 3/5 טעגליך פֿון 10—2 מיטאָג און פֿון 4—8 אין אָוונט. 946

לעטשניצע

אין ראַדיאָלאָגישער-קאַבינעט

ספּעציאַליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַמאַווסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	11-10 3-2 $7^1/_2$ –$6^1/_2$
ד"ר רוזשאַנער	הויט-און געשלעכט-קר.	11—10 2—1
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	2-1 8-7
ד"ר יוסטמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	2—12
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	12-10 5-4
ד"ר פּאַפּירני	פרויען-און געבורטס-הילף	$1-11^1/_2$ 6-5
ד"ר קאַנטאַר	כירורגישע-קראַנקהייטען	4-3 2-1.1
ד"ר ווייננבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	$1-11$ $7-5^1/_2$
ד"ר סטופּעל	רענטגען	6-4 12-10
א. גראַדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	7—3
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	2—9

צאָהן-פּלאָמבירונג, בעלייכטונגען, קראַנקען, מאַסטען, א. או. ד.

ביי דער לעטשניצע איז געעפֿענט געוואָרען

ר' נטגען-אינסטיטוט

היילונג פֿון הויט-קראַנקהייטען פֿון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פֿאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, ליעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. א קורס פֿאַר שוועסטער.

אָנמעלדונגען נעמען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פֿון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

הייזונג אין ד"ר שטאַט.

Dr. med.

Różaner

ספּעציאַל-אַרצט פֿאַר וועגערישע און הויט-קראַנקהייטען.

— בעהאַנדלונג —

מיט קינסטליכע בערג-זאָננע.

נעמט אָן פֿון 8—10 פֿריה און פֿון 5 — 8 אָוונט

נאַרוטאָוויטש 9, 1. שטאָק טעלעפאָן 28-98.

Dr. med.

J. Polakow

ספּעציאַליסט פֿאַר קינדער-קראַנקהייטען

Konstantynowska 37

טעלעפאָן 39-75

נעמט אָן פֿון 5—$6^1/_2$ אָוו. אין דער היים און פֿון 2—3 אין דער לעטשניצע אויף גייערס-מאַרק, פּעטריקאָווער 294.

Dr. med. **J. Szmerłowski**

פרויען-קראַנקה. און אַקושעריע.

נעמט אָן פֿון 3 ביז 5.

זגיערסקאַ 17.

טעלעפאָן 7-13.

א שיינע

פּאַרטער-וואוינונג

בעשטעהענד פֿון 6 צימער און קיך מיט בעקוועמליכקייטען 2-טער שטאָק, איז איבערצוגעבען אינגאַנצען אָדער אַ טייל דערפֿון. נאָכצופֿרעגען ביי ה' ה. קאַנסקער, קאַמיענגאַ 9

פּ אַדרעס איבעראַל

נאָר פּאַטענטירטע

פעלד-בעטען

פֿערזעהען מיט דער פֿאַבריקס-מאַרקע

PALMA-PATENT

פֿאַר וועלכע מיר גאַראַנטירען.

אויך שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל: ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, אַמעריקאַנקעס, קינדער-וועגעלעך, שאַטקאָווע און געבעטע מאַטראַצען.

ביליגסטע פּרייזען: רעעלסטע בעהאַנדלונג! ביליגסטע פּרייזען!

לאָדז, פּאָלנאָצנאַ 24.

בעקאַנטמאַכונג.

די בעוואוסטע וואַר-שאַווער פֿירמע א. נ. **J. KRZYPOW** האָט ערעפֿענט -:- אין -:-

לאָדז, 16 בענעדיקטאַ 16

אַ מעבעל-לאַגער

קויפֿט און פֿערקויפֿט אַלערליי מעבעל, דיוואַנעס, נייי-מאַשינען, ווי אויך גאַרדעראָבען, אַנטיקען און פּעלצען. כ'קויף פּיאַנינאָס, און כ'צאָהל די העכסטע פּרייזען! קומט און איבערצייגט אייך 289

דאָס מעדכען-גימנאַזיום

— פֿון —

E. Jaszuńska-Zeligmanowa Południowa 18

אָנמעלדונגען פֿאַר נייע אייינטרעטענדע שילערינס נעהמט אָן די קאַנצעלאַריע פֿון גימנאַזיום פֿון 5 ביז 7 אין אָוונט. 165

די לעקציעס הויבען זיך אָן דעם 5. יאַנואַר 1927.

Zakład fotograficzny

„PARISIEN" ŁÓDŹ, BRZEZINSKA 69.

דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז צוליב רעקלאַמע האָב איך איינגעפֿיהרט אויסערגעוועהנליכע נידריגע פּרייזען אויף מיינע קינסטלערישע אויסגעפֿערטיגטע פֿאָטאָגראַפֿיעס לויט די אונטען אויסגערעכענטען אויסנאַהמס-פּרייזען:

6 פּאָסטקאַרטען	נ. פ. דאָפּעלט רעטושירט	3 זל.
6 קאַבינעט-בילדער	„ „	8 „
1 אָריגינאַל-פּאָרטרעט	נ. פּ.	8 „

אויסער דעם גרופען-אויפֿנאַהמען. אויסער'ן אַטעליער ווערען אויך אָנגענומען אויפֿנאַהמען צו זעהר מעסיגע פּרייזען. | צופֿאָהר מיט'ן טראַמוואַי נומער 1.

בעמ.: צו יעדען האַלבען טוץ פּאָסטקאַרטען ווערט צוגעגעבען אַ פּאָטאָ-פּאָרטרעט.

Dr. med.

L. Pikielny

ספּעציאַל-אַרצט פֿאַר נירען, בלאָזען און האַר-קראַנקהייטען

Nawrot 8,

telefon 19-90.

עמפּפֿאַנגט פֿון 4—7 אָוו. 145

— ד"ר —

י. הערשפינקעל

Zawadzka 15,

telefon 11-87

— — ספּעציאַליסט פֿאַר — —

קינדער-קראַנקהייטען.

נעמט אָן אין דער היים פֿון 8—10 פֿריה און פֿון 3—5 נאָכמיטאָג און אין לעטשניצע „פּאָמאָץ".

Dr. med.

LUDWIK RAPEPORT

Pr. Narutowicza 25

(Dzielna) tel. 44-10.

ספּעציאַליסט פֿאַר נירען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען.

נעמט אָן פֿון 1 ביז 2 און פֿון 4 ביז 7 אָוונט.

— Dr. —

Z. Rakowski

ספּעציאַליסט פֿאַר אויערן, נאָז, האַלז, און לונגען-קראַנקהייטען.

קאַנסטאַנטינאָווסקאַ 9

טעלעפאָן 27-81.

שפּרעכשטונדען פֿון 12 ביז 2 און פֿון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פֿון 10—11 און פֿון 2—3 נ.מ.

הייל-פּעדאַגאָגישע קורסען

פֿאַר שוואַכבעפֿעהיגטע און שווערערציהבאַרע קינדער, שפּראַכשטערונגען (שטאַמלען, טויבשטומהייט)

Dr. med. A. Szmirgeld

נערווען-אַרצט.

עלעקטריזאַציעס, ליכטהייל-אַפּאַראַטען.

CEGIELNIANA 5,

tel. 51-89

עמפּפֿאַנגט פֿון 5 — 7 אָוונט.

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספּעציאַליסט פֿאַר הויט, האָר און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגענשטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.

נעמט אָן פֿון 6—9 אין אָוונט, פֿרויען—12 ביז 3 נאָכמ. 873

Dr.

L. Szyfman

האָט זיך איבערצוגען אויף זשעלאַזנאַ 3,

פּראָנט, 1. שטאָק. טעל. 6-72.

עמפּפֿאַנג-שעה'ן פֿון 7—9 אָוו.

Dr. med.

Braun

פּאָלודניאָווא 23

טעלעפאָן 40-26

ספּעציאַל-אַרצט פֿאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספֿאַל)

נעמט אָן פֿון 9—12 פֿריה און פֿון 5 — 8 אָוונט

Dr. med.

W. Eychner

פֿרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע

זגערזשער 3 טעל. 34-72.

נעמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פֿון 12—2 מיטאָג, אין דער היים פֿון 6-8 אָוו.

Dr. ADAM

Grosglik

Al. Kościuszki 27,

tel. 51-78

הויט און וועגערישע קראַנקה. רענטגען און ליכט-הייל אינסט. נעמט אָן פֿון 4—7 אין אָוונט.

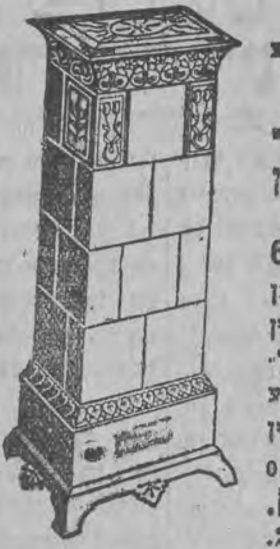

אכטונג!

די לאַנגיעהריגע בעוואוסטע פֿאַבריק פֿון

שאַמאָט-אייווען און קוכען

— פֿון —

וואָלטשאַנסקאַ 63

איז אויף שטענדיג פֿערזעהען מיט אַ גרויסען אויסוואַהל פֿון פֿערשידענע שאַמאָט-אייווען און קוכען. אינלענדישע און אויסלענדישע ביליג און פּינקטליך! מיט אכטונג 810

ש. ראָזענבלום.

פּריוואַט-וואוינונג דזשיערנאַ 24.

דאַנטיסט און צאָהנטעכניקער

י. ביטענסקי

פֿון קאָנסטאַנטינער

נעהמט אָן אַלע טאָג פֿון 9 פֿריה ביז 8 אָוונט. פּרייזען ביליגע! פּעראַטונג אומזיסט.

מוטערס!

פֿערלאַנגט אין די אַפּטייקען און סקלאַד-אַפּטעקשנעס דעם היגיענישען פּודער פֿאַר קינדער

Puder Dzidzi"

(מיט'ן העהנדעל) 757

וועלכער דערהאַלט דעם קינד'ס קערפּער אין געזונדהייט און ריינקייט.

א שאַכטעל 60 גראָשען.

עד מתי עצל תשכב?

ווי לאַנג וועסטו וואַרטען מיט דיינע איצטיגע און פֿאַר-מלחמה'דיגע וועקסלען?

מתי תקום משנתך?

ווען וועסטו קומען אין ביוראָ

17 פּעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט'ן אוסטאַוו, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען, וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, ביטעס וועגען דירה און אויסלאַנד ראָזיעמטשע און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, שותּפֿות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָווינעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעל, פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52

שנעל, רעעל און ביליג!

לעטשניצע

פֿון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפֿען פֿון 9 פֿריה ביז 7 אָוונט

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	4—3
ד"ר קערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	12—9 5—4
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	12—10 6.30—5
ד"ר לובימש	הויט-און געשלעכט קר.	2-12
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גמיטה קר.	3—1
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	2—12.30
ד"ר קליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	$^1/_2$—$1^1/_2$
ד"ר בערגמאַן	פֿרויען און געבורטס-הילף	4—3

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. ז. וו. מאַסקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג אינהאַלאַציעס, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אַפּעראַציעס. אויף פֿערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען ווי אורין, פֿלעגמע און בלוט. 2132

אימפֿונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפֿענט געוואָרען

דענטיסטישער קאַבינעט

עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	2—9
ד"ר לאַזשינסקאַ-סמאַראַשאַלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7.30—3

קינסטליכע ציינער, קראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו. די לעטשניצע איז אויך אָפֿען זונטאָג.

אַבאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז: אַ חודש — 4.00 זלאָטעס. אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש — 6 זלאָטעס. אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער.

אַנאָנסען-פּרייז: פֿאַר אַ מיל-מעטער שורה ...

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk: „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.